

FORSVARSBYGG

WWW.FORSVARSBYGG.NO

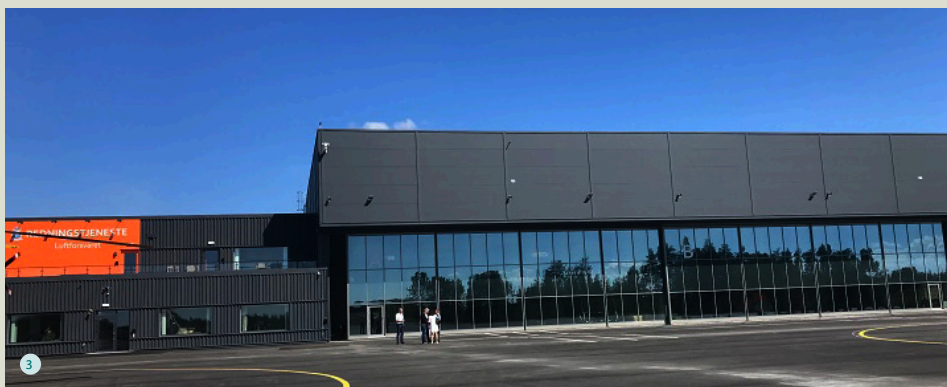
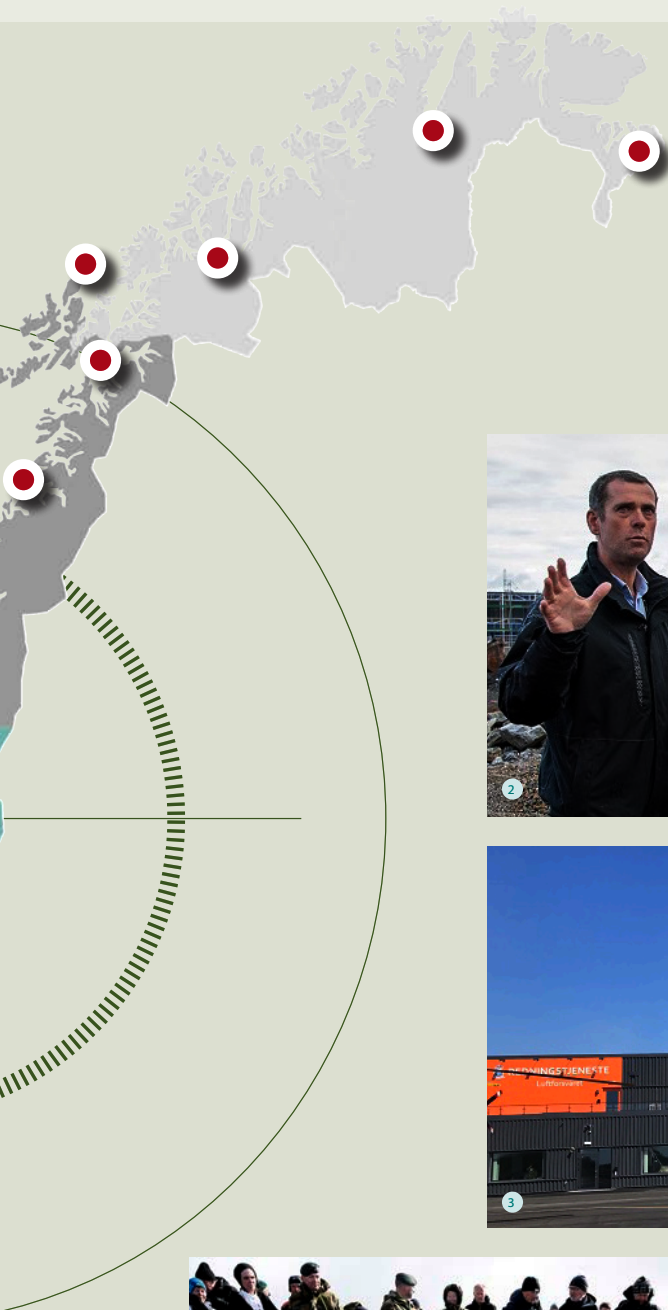
BYGGER
FORSVARSEVNE
HVER DAG

Årsrapport

2020

1	<i>Leders beretning</i>	s. 4
2	<i>Introduksjon til virksomheten og nøkkeltall</i>	s. 8
	De store tallene	s. 10
	Forsvarsbyggs samfunnsoppdrag	s. 12
	Organisasjon og ledelse	s. 12
	Samarbeid med andre	s. 12
	Våre mål	s. 13
	Nøkkeltall	s. 13
	Organisasjonen	s. 14
	Vår plass i forsvarssektoren	s. 15
3	<i>Årets aktiviteter og resultater</i>	s. 16
	Samlet vurdering	s. 18
	Forsvarsbyggs målbilde	s. 19
	Mål L1	s. 20
	Mål L2	s. 21
	Mål L3	s. 22
	Mål Ø1	s. 23
	Mål I1	s. 26
	Redegjørelse for ressursbruk	s. 29
	Virksomhetens bemanningssituasjon	s. 30
	Totale driftskostnader	s. 31
4	<i>Styring og kontroll</i>	s. 32
	Innledning	s. 34
	Styringssystem	s. 34
	Mål- og resultatstyring	s. 34
	Risikostyring og intern kontroll	s. 34
	Riksrevisjonen	s. 34
	Virksomhetskultur og integritetsbygging	s. 34
	Porteføljestyling	s. 35
	Digitalisering	s. 35
	Sikkerhet og beredskap	s. 35
	Personvern og informasjonssikkerhet	s. 35
	Inkludering i arbeidslivet	s. 36
	Dugnad for arbeidslivskriminalitet	s. 36
5	<i>Framtidsutsikter</i>	s. 38
	Mål R1	s. 40
	Mål R2	s. 40
	Mål R3	s. 41
	Mål R4	s. 41
6	<i>Årsregnskap</i>	s. 42
	Ledelseskommentar til årsregnskapet for 2020	s. 44
	Årsregnskap med noter	s. 45

- 1 Forsvarsbygg bygger nytt forsyningsbygg for Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) på Værnes

---

- 2 Statsminister Erna Solberg besøker Evenes

- 3 NAWSARH: Ny base for redningshelikoptertjenesten på Rygge

---

- 4 Naturrestaureringen av Hjerkinn skytefelt ble ferdigstilt i 2020

- 5 Hjerkinn skytefelt tilbakeføres til naturen

Leders beretning

Vi har sørget for gode leveranser til Forsvaret og bidratt til økt kampkraft og bærekraft.

Leders beretning

Gode resultater i et krevende år

Forsvarsbygg har, som resten av samfunnet, blitt påvirket av koronapandemien i 2020. Produksjonen har gjennom året likevel vært høy, og vi har levert effektive og operative eiendommer, bygg og anlegg til Forsvaret. Dette har bidratt til økt kampkraft, og vi har hatt en aktiv rolle i utviklingen av et bærekraftig og fremtidsrettet norsk forsvar.

Da Norge stengte ned 12. mars 2020, hadde Forsvarsbygg allerede en plan for pandemiberedskap. Planen gjorde oss i stand til å komme hurtig i gang med krisehåndteringen, og vi har derfor klart å holde bygg og anlegg i full drift. Det har ikke vært mulig å gjennomføre alt planlagt vedlikehold, men vi har prioritert ressursinnsatsen der den har gitt størst effekt på operativ evne for Forsvaret. I tillegg har vi opprettholdt cirka 95 prosent av produksjonsvolumet i investeringsvirksomheten og startet nye prosjekter.

Vi har effektivisert leveransene våre

I 2020 har vi gjennom ulike effektiviserings- og forbedringstiltak effektivisert våre leveranser og tjenester med 57 millioner kroner. Til sammen har vi i langtidspaneoden 2017–2020 effektivisert for 250 millioner kroner. Dette er noe under kravet på 270 millioner kroner. Vi tar ut effektene av tiltakene gjennom lavere husleiekostnader og økt produksjon.

Vi er en beredskapsorganisasjon

Eiendom, bygg og anlegg er viktige innsatsfaktorer for forsvar av Norge i fred, krise og krig. Forsvarsbygg har derfor en viktig rolle som tilrettelegger for Forsvarets trening og øvelser. I 2020 deltok vi i totalforsvarsøvelsen Polaris Gram 2020. Her fikk vi sammen med resten av totalforsvaret trent den nasjonale kommandostrukturens evne til å planlegge og gjennomføre styrkeoppbygning med påfølgende nasjonale operasjoner. I tillegg fikk vi trent på samhandling mellom sivil og militær sektor, slik at vi kan videreutvikle planverket og evnen til å koordinere og prioritere samfunnets totale ressurser i krise og krig.

Øvelsen Cold Response 2020 ble avlyst på grunn av koronapandemien. I forberedelsene og avviklingen av øvelsen fikk vi likevel vist at vi kan understøtte forsvarssektorens operative evne, samt støtte allierte styrker på øvelse i Norge. Erfaringene herfra tar vi med oss inn i planleggingen av Cold Response 2022.

Fornyning og økt operativ evne for Forsvaret

I 2020 gjennomførte vi byggeprosjekter for om lag 3,7 milliarder kroner, til avtalt kvalitet og innenfor rammene som er gitt. Vi overleverte 84 byggeprosjekter, blant annet oppgradert taxebane på Evenes, nytt mannskapskjøkken til Hans Majestet Kongens Garde på Huseby, ammunisjonsbygg og perimetersikring på Ørland flystasjon og flere prosjekter i programmet for utfasing av fossilt brensel. Vi har brukt midlene målrettet på eiendom, bygg og anlegg som understøtter Forsvarets operative evne og bidrar til en mer bærekraftig eiendomsportefølje.

Noen av de viktigste pågående prosjektene våre er tilrettelegging for eiendom, bygg og anlegg til militær luftromsovervåking, fortsatt utbygging av kampflybase på Ørland og fremskutt base for kampfly og nye maritime patruljefly på Evenes. Etablering av infrastruktur og vedlikeholdsfasiliteter på Haakonsværn, samt videre oppbygging av Finnmark landforsvar og garnisonen i Porsanger, er også prioriterte prosjekter for å understøtte Forsvarets operative evne og beredskap.

Vi går inn i en ny langtidsperiode

Forsvarssektoren er på vei inn i en ny langtidsperiode (2021–2024). Denne innebærer en styrking av Forsvaret og skal blant annet øke Forsvarets beredskap, reaksjons- evne og utholdenhet. Målsetningene i den nye langtidsplanen krever at forsvarssektoren sammen moderniserer og effektiviserer for 1,9 milliarder kroner årlig fra 2024.

Forsvarsbygg har utarbeidet et nytt mål bilde for perioden, som viser hvordan våre resultater skal understøtte forsvarssektoren effekt mål. Mål bildet legger i større grad enn tidligere vekt på bærekraft i konkrete leveranser og rådgiving. Vi har utarbeidet en plan for perioden 2021–2032 som peker ut den langsiktige retningen for virksomheten og beskriver satsings- områder og prioriteringer. Til sammen vil dette gjøre oss godt rustet til å bygge forsvarsevne i årene som kommer.

Utvikling og verdibevaring

Med nesten 13 000 bygg og anlegg spredt over hele landet, forvalter Forsvarsbygg Norges største offentlige eiendomsportefølje. Å finne en god balanse i porteføljen, slik at Forsvaret har det de trenger for sin virksomhet, er vår viktigste oppgave. I 2020 har vi gjennomført vedlikeholdsprosjekter for om lag 557

millioner kroner, som er noe lavere enn fjoråret. Eiendom, bygg og anlegg som skal videreføres i Forsvarets fremtidige basestruktur, og som har stor betydning for sektorens samlede operative evne og beredskap, har prioritet når vi planlegger ressursinnsatsen. Det er likevel en utfordring å opprettholde tilstandsgraden på forsvarssektorens samlede bygningsmasse.

I 2020 solgte vi forsvarseiendommer for 227 millioner kroner. Salgsinntektene består primært av boligsalg og salg av Soma-leiren i Stavanger. Forsvarssektoren har fortsatt behov for å avhende betydelig eiendom, bygg og anlegg de neste årene for å bidra til å finansiere forsvarsstrukturen i neste langtidsperiode.

Festningene hadde i 2020 totalt 2,5 millioner besøkende. Dette viser at vi bidrar til å skape nytt liv på historisk grunn ved å legge til rette for aktivitet på de nasjonale festningsverkene. Besøkstallet hadde en betydelig nedgang fra 2019, men vi regner det som godt med tanke på reiserestriksjoner og avlyste arrangementer på grunn av koronapandemien.

En bærekraftig forsvarssektor

Som Norges største offentlige eiendomsaktør har vi et ansvar for å redusere klimaavtrykket vårt. Vi jobber systematisk i byggeprosjektene våre for å finne kostnadseffektive løsninger, som ivaretar Forsvarets behov og samtidig sparer energi og ressurser. I løpet av året har vi innført krav til bruk av miljøoppfølgingsplaner i alle utbyggingsprosjekter. Vi har også startet et innovasjonsprosjekt for å kunne bygge mer fleksibelt, bærekraftig og ressurseffektivt fremover. Prosjektet er støttet av Innovasjon Norge og NHOs program for leverandørutvikling.

Forsvarsbygg ferdigstilte også norgeshistoriens største naturrestaureringsprosjekt på Hjerkin i 2020. Målsettingen med å tilbakeføre 165 kvadratkilometer skytefelt til villmark er nådd, og området er innlemmet i Dovrefjells verneområde. Vi fullførte også prosjektet Ren indre havn i Horten, hvor Forsvarsbygg har deltatt både faglig og finansielt sammen med Horten kommune og Horten industripark.

Vi har fornyet avtaler om samarbeid med Riksantikvaren om ansvar for kulturvern. Avtalen gir Forsvarsbygg utvidet fullmakt til å gjennomføre tiltak på fredete bygverk, samtidig som vi forplikter oss til å ha egne rutiner og kompetanse på fagområdet.

Kontinuerlig forbedring

Forsvarsbyggs veikart for forbedringsarbeid har frem mot 2021 vært grunnmuren for å bygge en kultur for kontinuerlig forbedring. For å sikre arbeidet med kontinuerlig forbedring i kommende langtidsperiode, vil det bli etablert et nytt veikart. Det gir oss en felles plattform og rammeverk for videre forbedringsarbeid.

Forsvarsbygg har levert et godt økonomisk resultat innenfor rammen av forsvarlig forvaltning og sektorens krav til holdninger, etikk og ledelse. Internrevisjonen har vurdert at Forsvarsbyggs overordnede modenhet på styring og kontroll er formalisert og på vei mot etterlevelse. På virksomhetsnivå er denne vurderingen uendret fra 2019. Internrevisjonen peker på at Forsvarsbygg er i positiv utvikling og at enkelte elementer i styringssystemet vårt beveger seg mot kontinuerlig forbedring. Riksrevisjonen hadde ingen merknader til Forsvarsbyggs regnskap i 2019.

Vår ambisjon er å bli ledende på offentlige anskaffelser og bruke vår posisjon i markedet til å sørge for priseffektive anskaffelser. Samtidig skal viktig samfunnsansvar ivaretas i anskaffelsene. I 2020 har vi ytterligere styrket oppfølgingen av leverandørene våre og innsatsen mot arbeidslivskriminalitet.

Vi har i 2020 vist at eiendom, bygg og anlegg er et premiss for utviklingen av ønsket forsvarsstruktur, og at Forsvarsbygg er en viktig beredskapsorganisasjon for Forsvaret. Slik bidrar vi til å bygge forsvarsevne hver dag.

Svein Thorbjørn Thoresen,
direktør Forsvarsbygg

*Introduksjon
til virksomheten
og hovedtall*

*Forsvarsbygg er et statlig
forvaltningsorgan underlagt
Forsvarsdepartementet.
Vi utvikler, bygger, drifter
og avhender eiendom for
forsvarssektoren.*

De store tallene

9,7

Totalt kostnader var 9,7 milliarder kroner

Antall bygg og anlegg vi forvalter

1 474

ansatte fordelt på 1 415 årsverk

12 854

Vi avhendet 37 531 kvadratmeter. Totalt har Forsvarsbygg avhendet 3 millioner kvadratmeter siden 2001

391

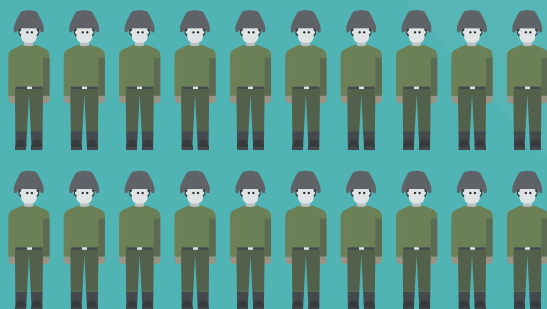
Aktive investeringsprosjekter i ulike faser

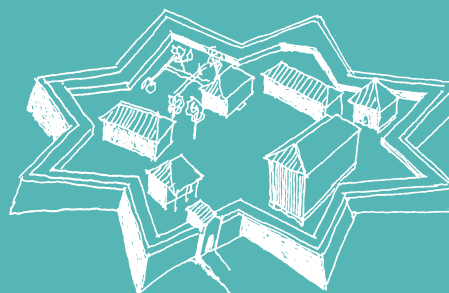
Forsvarsbygg solgte forsvarseiendom for 227 millioner kroner i 2020

8 000

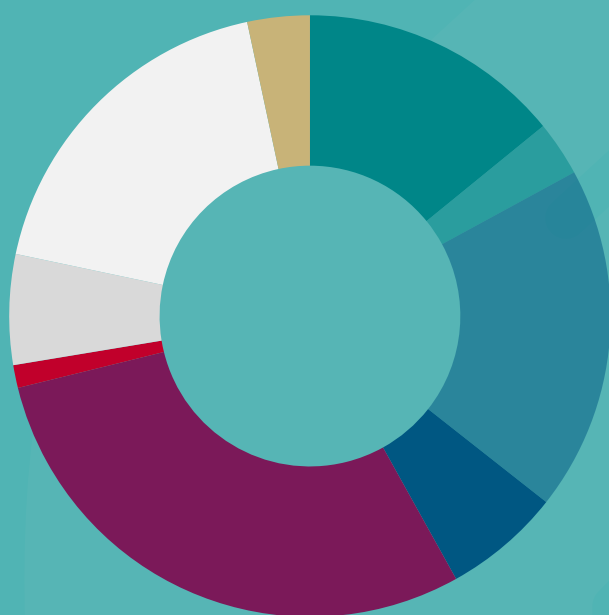
brukere i BASEN

2,5 millioner mennesker besøkte festningene

Forsvarsbygg forvalter en bygningssmasse på **4 121 631** kvadratmeter

Fordeling av eiendomsmassen

● Administrasjons- og stabsanlegg	14,4 %
● Velferds- og fritidsanlegg	2,9 %
● Forlegninger og messer	18,3 %
● Boliger	6,4 %
● Lager- og vedlikeholdsanlegg	29,5 %
● Basisanlegg	1,0 %
● Utdannings- og øvingsanlegg	5,8 %
● Strids- og forsvarsanlegg	17,7 %
● Andre eiendommer, bygg og anlegg	3,8 %

Forsvarsbyggs samfunnsoppdrag

Forsvarsbygg bygger forsvarsevne hver dag. Vi bidrar til kampkraft og bærekraft i forsvarssektoren, ved at Forsvaret har eiendom, bygg og anlegg (EBA) tilpasset sine behov. Vi velger kostnadseffektive løsninger innenfor alle deler av virksomheten vår, slik at ressurser frigjøres til å styrke Forsvarets kjernevirksomhet. Rådgivning innen sikring av bygg, kulturminnevern og avhending er også viktige bidrag til å frigjøre midler for å styrke Forsvarets operative evne. Forsvarsbyggs aktiviteter har ringvirkninger for innbyggere i hele Norge, både i og utenfor Forsvaret.

Forsvarssektorens husleiebaserte forvaltningsmodell er vedtatt av Stortinget og synliggjør kostnadene for eiendom, bygg og anlegg. Det er Forsvarsdepartementet som eier eiendommene i forsvarssektoren, og beslutter hvordan disse skal benyttes og utvikles. Forsvarsbygg har ansvaret for å utvikle, bygge, vedlikeholde og drifte EBA som forsvarssektoren betaler leie for. Forsvaret er leietaker og bruker, og prioriterer og stiller krav utfra sine behov.

Vi planlegger, bygger, forvalter og drifter

Forsvarsbygg ivaretar forsvarssektorens EBA. Vi sørger for alle oppgaver knyttet til utvikling, bygging, utleie, eiendomsforvaltning, drift og vedlikehold. Vi trener og øver med Forsvaret, slik at vi også har beredskap for å levere i krise og krig.

Vi beskytter og sikrer bygg og anlegg

Forsvarsbygg ved Nasjonalt kompetansesenter for sikring av bygg (NKSB) er forsvarssektorens og statens rådgiver for beskyttelse og sikring av EBA mot eksplosjonsulykker, terrorhandlinger, spionasje, sabotasje og annen kriminalitet. NKSB er landets ledende miljø for å utvikle kunnskap og løsninger som bidrar til et tryggere Norge.

Vi avhender eiendom

Forsvarsbygg avhender militære eiendommer som Forsvaret ikke lenger trenger. Avhendingen omfatter alt fra salg til miljøoppdydding, tilrettelegging for sivil bruk og prosessen fram til nye eiere overtar. Dette tilfører midler til forsvarsbudsjettet og fritar forsvarssektoren for framtidig drift- og oppryddingsansvar.

Vi tar vare på kulturminner og skaper nytt liv på historisk grunn

Både vernet og ikke-vernet bygningsmasse utgjør en viktig samfunnsmessig ressurs med stort potensiale. Vår kulturminnefaglige rådgivning bidrar til løsninger for å ivareta kulturminneinteresser og forene vernehensyn med optimal bruksfunksjon. Vi forvalter og utvikler de nasjonale festningene og sørger for at disse er tilgjengelige for publikum hele året.

Vi tar vare på miljøet

Forsvarsbygg har ansvar for å håndtere miljøutfordringene i forsvarssektoren. Vi har landets fremste kompetanse på miljøutfordringer innenfor forurensning og støy fra militær aktivitet og øvelser. Stadig mer spesialiserte krav for forsvarssektoren blir ivare tatt og oppfylt.

Organisasjon og ledelse

Forsvarsbygg er i dag Norges største offentlige eiendomsaktør. Vi ivaretar Forsvarets behov gjennom planmessig vedlikehold og fornyelse av den totale eiendomsporteføljen med 12 854 bygg og anlegg, på totalt 4 121 631 kvadratmeter bygningsmasse, fordelt over hele landet. De totale kostnadene for 2020 var på 9,7 milliarder kroner. Siden 2001 har vi avhendet 3 millioner kvadratmeter uhensiktsmessig eiendom. Salg av eiendom har gjort at forsvarssektoren har fått tilbakeført 5,5 milliarder kroner netto til å styrke Forsvarets operative evne. Vi har 1474 ansatte fordelt på 1 415 årsverk. Vi er til stede der Forsvaret er, i 297 av landets 356 kommuner. Vårt hovedkontor er i Oslo.

Bygge- og rehabiliteringsprosjektene våre spenner bredt fra boliger, forlegninger og kontorbygg, til vedlikeholdsfasiliteter for nye ubåter og ny kampflybase med støttefunksjoner og infrastruktur. Ny base for redningshelikopter er på plass på Rygge flystasjon, og på Værnes bygger vi nytt forsyningsbygg til Forsvarets logistikkorganisasjon. I 2020 hadde vi om lag 391 større og mindre investeringsprosjekter i ulike faser over hele landet. Vi investerer for om lag 3 milliarder kroner årlig.

Samarbeid med andre

Vi samarbeider tett med andre etater i forsvarssektoren, blant annet om forskning og utvikling på sikring av EBA. Vi har rammeavtaler med profesjonelle aktører i EBA-bransjen knyttet til byggeprosjektene våre.

Våre mål

L1	Understøtte forsvarssektorens operative evne og beredskap
L2	Langsiktig videreutvikling av eiendomsporteføljen
L3	God forvaltning av forsvarssektorens EBA
Ø1	Målrrettet og effektiv anvendelse av midler
I1	Kontinuerlig forbedring og effektivisering

Fra og med 2021 har vi nye eksterne mål, forankret i Forsvarsbyggs tildelingsbrev og langtidsplanen for forsvarssektoren 2021–2024. Vi omtaler de nye målene i kapittel 5 Framtidsutsikter.

For å nå disse målene har vi satt oss ni interne mål i tillegg. Disse målene ivaretas av etatssjef og rapporteres ikke til Forsvarsdepartementet.

- Miljøriktig planlegging, utvikling, forvaltning og avhending av forsvarssektorens EBA
- Sikre omdømme, posisjon og gode kunderelasjoner
- Innovativ løsningsutvikling for å møte sektorens behov
- Standardisering av løsninger og prosesser
- Integreerte planprosesser
- Strategisk porteføljestyling av eiendom og prosesser
- Felles modeller for analyser og styring
- Riktig kompetanse til rett tid: Kompetanse, kapasitet, ledelse og kultur
- Digital transformasjon

NØKKELTALL

Indeksregulerte kroneverdier for tidligere år

År	2020	2019	2018	2017
Antall årsverk	1 415	1 330	1 266	1 228
Samlet tildeling post 01-99 (mill. kroner)	8 630	8 024	7 877	7 704
Utnyttelsesgrad post 01-29	95 %	112 %	106 %	98 %
Sum driftskostnader (mill. kroner)	6 126	6 509	6 689	5 762
Andel investeringer	46 %	41 %	44 %	46 %
Lønnsandel av driftskostnader	15 %	14 %	13 %	15 %
Lønnskostnader per årsverk (hele tusen)	665	698	677	725
Solgt forsvarseiendom for (mill. kr.)	227	324	713	751
Investeringsaktivitet i egne bygg og anlegg (mill. kr)	3 607	2 926	2 778	2 652
Driftsresultat overført til Forsvarsdepartementet	-425	-243	-225	-360

Organisasjonen per 31.12.2020

DIREKTØR
FORSVARSBYGG
Svein Thorbjørn Thoresen

ASSISTERENDE
DIREKTØR
Camilla Mathiesen

avdelingsdirektør
ANSKAFFELSER
Marit Kristiansen

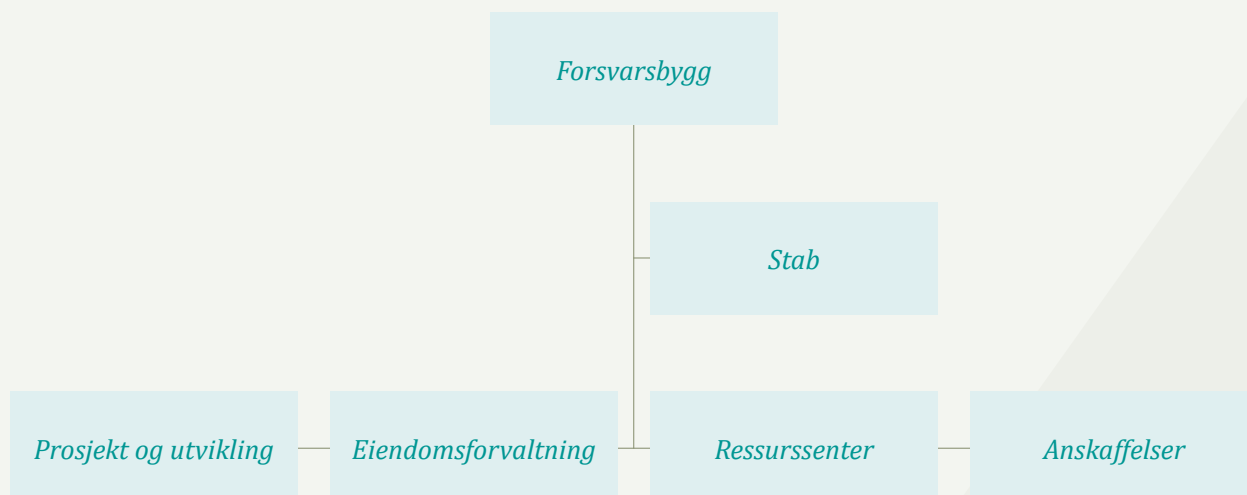
avdelingsdirektør
EIENDOMSFORVALTNING
Jan Erik Johansen

avdelingsdirektør
PROSJEKT OG UTVIKLING
Vigdis Kampenes

avdelingsdirektør
RESSURSSENTER
Linn Rålien Westersø

Vår plass i forsvarssektoren

STORTINGET

FORSVARSDEPARTEMENTET

Etatene i forsvarssektoren

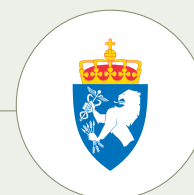
FORSVARET

FORSVARETS
FORSKNINGS-
INSTITUTT

FORSVARSBYGG

FORSVARSMATERIELL

Forsvaret er Forsvarsdepartementets største underliggende etat med ansvar for styrkeproduksjon og de ulike våpengrenene.

Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) har til formål å drive forskning og utvikling for Forsvarets behov. FFI skal være Forsvarets politiske og militære ledelses rådgiver i faglige spørsmål innenfor instituttets arbeidsområde.

Forsvarsmateriell støtter Forsvarsdepartementet og Forsvaret i planleggingen av fremtidige nyanskaffelser av våpensystemer og materiell.

Kilde: Regjeringen.no

3

*Årets aktiviteter
og resultater*

Forsvarsbygg har utnyttet ressursene på en god måte. Vi har i hovedsak levert på investeringene og effektiviseringskravet for langtidsplanen for Forsvaret 2017-2020.

Porteføljen vurderes fortsatt til ikke å være bærekraftig. Vi utvikler beredskapsplanverk som svarer ut Forsvarets behov, og har deltatt i Forsvarets øvelser. Vi har formidlet kunnskap om sikring av eiendom, bygg og anlegg til samfunnet og levert gode resultater på miljøvennlige løsninger.

Samlet vurdering 2020

Vi har god måloppnåelse på to av fem mål, og vurderer samlet resultat til godt.

Ressursbruk

De totale kostnadene for 2020 var på 9 754 milliarder. Av dette er 6 126 milliarder driftskostnader og 3 628 milliarder investeringer i eiendom, bygg og anlegg. Vi har brukt midlene målrettet på eiendom, bygg og anlegg som understøtter Forsvarets operative evne og bidrar til en mer bærekraftig eiendomsportefølje. Redusert driftsaktivitet på grunn av koronapandemien har gitt en nedgang i driftskostnadene på 242 millioner kroner, sammenlignet med 2019. Vare- og tjenestekjøp utgjør 74 prosent av de totale kostnadene i 2020, inkludert gjennomførte investeringer i EBA. Dette er en økning på fem prosentpoeng sammenlignet med 2019. Andelen samlede lønnskostnader av totale kostnader er ti prosent. Dette er tre prosentpoeng ned fra fjoråret. Andre kostnader utgjorde tre prosent av totalkostnaden, ned ett prosentpoeng sammenlignet med 2019. Andelen avskrivninger på varige driftsmidler var totalt 13 prosent, også dette ned ett prosentpoeng fra fjoråret

Regnskapet

Kontantregnskapet for 2020 viser 425 millioner kroner høyere driftsutgifter enn driftsinntekter. Dette er 263 millioner kroner mindre enn tillatt merutgift på 688 millioner kroner, og årsresultatet på drift er dermed god. For 2020 har Forsvarsbygg levert 35 prosent under målkravet til gevinstrealisering. Dette skyldes at engangseffekter er blitt registrert som varige gevinster. Innenfor langtidsperioden 2017-2020 har vi levert 7,6 prosent under det akkumulerte målkrav.

Miljø

Forsvarsbygg har siden tidlig 2000-tall jobbet med å fase ut bruk av fossilt brensel til oppvarming av bygg og anlegg. Planen for utfasing av fossilt brensel til oppvarming av bygg er realisert, med kun enkelte dispensasjoner. Vi planlegger å være ferdig med all utfasing av fossilt brensel senest innen dispensasjonsperiodens utløp i 2023.

Effekt for forsvarsektoren og samfunnet

Vi overleverte 84 byggeprosjekter til Forsvaret i løpet av året, ferdigstilte 32 beslutningsunderlag, og har mottatt 53 gjennomføringsoppdrag til et samlet

kostnadsestimat på 2,9 milliarder. Forsvarsbygg har gjennom året deltatt i stabsøvelser og operative øvelser med Forsvaret. Øvelsen Cold Response 2020 ble avlyst, men viste at vi kan understøtte forsvarssektorens operative evne, samt støtte allierte styrker på øvelse i Norge. Vi tar med oss erfaringene inn i planleggingen av Cold Response 2022.

Noen av de viktigste prosjektene våre i 2020 var tilrettelegging for eiendom, bygg og anlegg til militær luftromsovervåking, fortsatt utbygging av kampflybase på Ørland og fremskutt base for kampfly og nye maritime patruljefly på Evenes. Etablering av infrastruktur og vedlikeholdsfasiliteter på Haakonsværn, samt videre oppbygging av Finnmark landforsvar og garnisonen i Porsanger, var også prioriterte prosjekter for å understøtte Forsvarets operative evne og beredskap. Vi har utført vedlikehold på bygningsmassen og prioritert eiendom, bygg og anlegg som videreføres i Forsvarets fremtidige basestruktur, og som har stor betydning for forsvarssektorens samlede operative evne og beredskap. Vi bidrar til å skape nytt liv på historisk grunn ved å legge til rette for aktivitet på de nasjonale festningsverkene. Festningene ble i 2020 besøkt av 2,5 millioner personer. Dette er en betydelig nedgang fra fjoråret, og skyldes reiserestriksjoner og avlyste arrangement under koronapandemien.

Vi avhender eiendom Forsvaret ikke lenger skal benytte. Gjennom salg og miljøsanering bidrar vi til at tidligere militære eiendommer blir tilgjengelig for ny sivil bruk. Etter at kostnader til riving, sikring og miljøsanering er trukket fra, leverte vi omlag 157 millioner kroner tilbake til forsvarsbudsjettene til bruk for høyere prioriterte formål i forsvarssektoren. Avhending av eiendom bidrar også til å redusere forsvarssektorens samlede driftskostnader til eiendom, bygg og anlegg. Vår tilstedeværelse i store deler av landet gjør oss til en viktig bidragsyter for både lokal og nasjonal sysselsetting. Forsvarsbygg har i 2020 revidert seriositetskravene i kontraktene våre, og hentet inn og vurdert 527 skattefullmakter. Dette gir oss mulighet til å reagere på avvik utover utestående skatter og avgifter.

Forsvarsbygg har i 2020 arbeidet videre med å bygge en kultur for kontinuerlig forbedring. De viktigste aktivitetene har vært å videreføre veikartet for kontinuerlig forbedring og gjennomføre verdistrømsanalyser av sentrale prosesser, slik at de kan standardiseres og brukes i digitaliseringsarbeidet.

Forsvarsbyggs målbilde

VURDERINGSKRITERIER

- God
- Akseptabelt
- Ikke akseptabelt
- Sikkerhetsgradert

L LEVERANSER	L1 Understøtte forsvarssektorens operative evne og beredskap	L2 Langsiktig videreutvikling av eiendomsporteføljen		L3 God forvaltning av forsvarssektorens eiendom, bygg og anlegg
Ø ØKONOMI	Ø1 Målrettet og effektiv anvendelse av midler			
I INTERNE PROSESSER	I1 Kontinuerlig forbedring og effektivisering			

mål L1

Understøtte Forsvarets operative evne og beredskap

Forsvarsbygg skal understøtte Forsvarets operative evne og beredskap i tråd med de krav som til enhver tid stilles gjennom forsvarssektorens instruksjoner og retningslinjer innenfor området. Forsvarsbygg skal sørge for at etatens understøttelse av Forsvarets operative evne og beredskap inngår som en integrert del av Forsvarsbyggs virksomhetsstyring.

Forsvarsbygg skal ha oppdaterte beredskapsplaner og gjennomføre relevante beredskapsforberedelser med grunnlag i definerte oppgaver, slik at etaten har en fullt ut tilfredsstillende beredskap. Forsvarsbygg skal delta aktivt i beredskapsøvelser i tråd med forsvarssektorens behov. Det skal videre gis prioritet til aktivitet som støtter nasjonal og alliert operativ planlegging samt etter oppdrag støtte forsvarssektoren og sivile myndigheters arbeid innenfor sikkerhet med vekt på beskyttelse og sikring av eiendom, bygg og anlegg. Forsvarsbygg skal på oppdrag støtte Forsvaret og øvrige etater i arbeidet med å lage en helhetlig oversikt over status for beskyttelsestiltak, samt implementere og/eller bidra til å implementere tiltak for deres skjermingsverdige objekter. Vurdering av måloppnåelse baseres på en helhetlig vurdering av Forsvarsbyggs evne til å løse oppdrag i tråd med definerte krav.

Samlet vurdering av måloppnåelse

Deler av rapporteringen på dette målet er sikkerhetsgradert. Det er derfor kun et ugradert utdrag som presenteres i årsrapporten.

I 2020 har vi styrket sikkerhet- og beredskapsorganisasjonen. Dette vil gjøre oss i stand til å videreutvikle sikkerhets- og beredskapskulturen, levere tjenester i tråd med forsvarssektorens forventninger og i større grad delta i Forsvarets sikkerhets- og beredskapsarbeid. Vi jobber tett sammen med Forsvaret med å videreutvikle det operative planverket for beredskap, for å understøtte Forsvarets operative behov. Vi har også samarbeidet med Forsvaret om hvordan vi best

mulig kan yte vertskapsstøtte overfor allierte styrker som kommer til Norge for å trene.

Forsvarsbygg var godt forberedt til øvelsen Cold Response 2020. Selv om øvelsen ble avlyst, viste Forsvarsbygg at vi kan understøtte forsvarssektorens operative evne, samt støtte allierte styrker på øvelse i Norge. Vi tar med oss erfaringene inn i planleggingen av Cold Response 2022.

De planlagte fortifikatoriske kontrollene av prioriterte operative anlegg har blitt utsatt på grunn av koronapandemien. Vi planlegger å gjennomføre disse i 2021. Det er en økende interesse for vår fortifikatoriske kompetanse i og utenfor forsvarssektoren. Vi jobber kontinuerlig med å videreutvikle denne kompetansen, og har i 2020 utviklet et e-læringskurs og en håndbok for våpenvirkninger.

Objektsikkerhetsarbeidet fortsetter og har fra 2020 blitt utvidet til å ivareta infrastrukturens sikkerhet.

Resultatkrav

L1.1 Beredskap for å understøtte forsvarssektorens operative evne

Forsvarsbygg skal oppfylle kravene til styrkestruktur, komplett operativ organisasjonsplan, operativt planverk, hovedplan og enhetsplan, samt beredskapskrav og klartider.

Ambisjon 2020

Hensikten med styringsparameteret er å kvalitativt måle vår evne til å bidra til forsvarssektorens operative evne og beredskap.

Resultat 2020

Måloppnåelsen rapporteres ikke i årsrapporten da informasjonen anses å være skjermingsverdig.

L1.2 Evne til å understøtte forsvarssektorens objektsikkerhet

Vi skal støtte Forsvaret og øvrige etater i forsvarssektoren for å ivareta sikkerhetslovens krav til sikring av skjermingsverdige objekter. Det innebærer å lage en helhetlig oversikt over status for permanente sikringstiltak i etterkant av oppdrag og å planlegge og etablere ytterligere sikringstiltak for virksomhetenes skjermingsverdige objekter i henhold til sikkerhetslovens krav.

Ambisjon 2020

Vi skal ha kapasitet og kompetanse til å levere tilstrekkelige tjenester på de oppdrag som mottas.

Resultat 2020

Måloppnåelsen rapporteres ikke i årsrapporten da informasjonen anses å være skjermingsverdig.

mål L2

Langsiktig videreutvikling av eiendomsporteføljen

Forsvarsbygg skal understøtte en bærekraftig og kostnadseffektiv utvikling av Forsvaret ved at eiendomsporteføljen er i henhold til vedtatt struktur i iverksettingsbrevet for langtidsplanen (IVB LTP) 2017–2020.

Det innebærer å utarbeide gode planer, gjennomføre kostnadseffektive investeringer samt avhende utrangert EBA inkludert rivning og miljøoppyrdding. Forsvarsbygg skal være en god rådgiver for forsvarssektoren i valg av EBA-løsninger. Vi skal bidra til å utvikle og tilpasse eiendommene til forsvarssektorens endrede behov ved å tilby nøkterne og fleksible løsninger. Måloppnåelsen baseres på en helhetlig vurdering av Forsvarsbyggs evne til planlegging, rådgivning og gjennomføring av besluttede investerings- og avhendingsprosjekter.

Samlet vurdering av måloppnåelse

Vi leverer akseptabelt på målet i 2020.

Forsvarsbygg har i all hovedsak levert på investeringene i tråd med vedtatt strukturutvikling i langtidsplanen for Forsvaret 2017–2020. En årsak til dette er fjorårets økning i grunnbemanning og innleie av ressurser.

I 2020 overleverte vi 84 byggeprosjekter til Forsvaret. Vi ferdigstilte 32 beslutningsunderlag og mottok 53 gjennomføringsoppdrag til et samlet kostnads-estimat på 2,9 milliarder. I løpet av året har vi blant annet overlevert et nytt mannskapskjøkken til Hans

Majestet Kongens Garde på Huseby, oppgradert taxebanen Yankee på Evenes og ferdigstilt rullebane-forlengelse, ammunisjonsbygg og perimetersikring på Ørlandet. Vi har også inngått store entreprisekontrakter for å sikre fremdrift i blant annet prosjektene ubåt, infrastruktur og utrustningskai på Haakonsvern og Quick Reaction Alert på Evenes.

Investeringsprosjekter

Ørland, Evenes og Værnes

Utbyggingen av kampflybasen på Ørland er vårt største utviklingsprosjekt noensinne. Prosjektene er i all hovedsak gjennomført i henhold til oppdraget gitt av Forsvarsdepartementet, og 15 byggeprosjekter ble overlevert til Forsvaret på Ørland i 2020. Vi har i løpet av året levert flere prosjekter til Forsvaret på Evenes. Ny plassering av MPA-hangar har ført til press på tid og kostnader. På Værnes er kritiske prosjekter ferdigstilt, og vi har mottatt gjennomføringsoppdrag for nye store prosjekter. Prosjektene knyttet til flyttingen av Luftforsvarets skolesenter fra Kjevik er forsinket.

Ubåt

Forsvarsbygg har lagt til rette for prosjektet ved å inngå kontrakter for tomteopparbeidelse. EBA-prosjektet er i rute, og ferdigstillestidspunkt er i henhold til revidert fremdriftsplan for materiellprosjektet. Prosjektene skal etter planen overleveres Forsvaret i 2027.

Skjermingsverdige objekter (SVO)

To prosjekter ble i 2020 overlevert til Forsvaret, og arbeidet med sikring av skjermingsverdige objekter er framskyndet.

Garnison i Porsanger

Forsvarsbygg har i 2020 mottatt oppdrag og levert de første beslutningsunderlagene for Finnmark landforsvar. Oppdraget skal være løst innen utgangen av 2023.

Utrednings- og rådgivningsstøtte i forsvarssektoren

I 2020 har vi støttet Forsvarsdepartementet og Forsvaret i arbeidet inn mot langtidsperioden 2021–2024. Dette inkluderer rådgivning og utredninger om utvikling av eiendomsporteføljen, blant annet fremskaffelse av EBA-kapasiteter, verdibevaring av eksisterende eiendomsportefølje og avhending. Forsvarsbygg har også bidratt med EBA-faglige råd i gjennomføringsplanlegging for forsvarssektorens langtidsplan (2021–2024), samt identifisert mulige

effektiviseringsområder. Forsvarsbygg har også fått oppdrag om å støtte Forsvarsdepartementet med EBA-faglige råd og utredninger i det strategiske planarbeidet i forsvarssektoren.

Utfasing av fossilt brensel

Forsvarsbygg har siden tidlig 2000-tallet jobbet med å fase ut bruk av fossilt brensel til oppvarming av bygg og anlegg. Planen for utfasing av fossilt brensel til oppvarming av bygg er realisert, med kun enkelte dispensasjoner fra kravet på lokasjonene Bodø, Evenes og Haakonsvern. Vi planlegger å være ferdig med all utfasing av fossilt brensel senest innen dispensasjonsperiodens utløp i 2023.

Avhending

Forsvarsbygg avhendet Soma-leiren og 50 boliger i 2020, som bidro til at avhendingsplan ble innfridd. Åtte miljø- og oppryddingsprosjekter ble ferdigstilt i 2020, der tilbakeføringen av Hjerkinns skytefelt og opprydding av Horten indre havn var de største.

Resultatkrav

SP L2.1 Byggeprosjekter ferdigstilt til avtalt tid

Formålet med styringsparameteret er at brukerne kan ta i bruk EBA i henhold til behovet og at prosjektene gjennomføres mest mulig kostnadseffektivt.

Ambisjon 2020

90 prosent av ferdigstilte prosjekter skal være overlevert til bruker på tidspunkt for avtalt overlevering i gjennomføringsoppdraget.

Resultat 2020

Måloppnåelsen er akseptabel.

Styringsparameter L2.1	2020	2019
Ferdigstilte prosjekter levert på tidspunkt for avtalt overlevering.	87 %	50 %

Det er overlevert 84 byggeprosjekter i 2020. 73 prosjekter er overlevert bruker til rett tid, mens elleve prosjekter er overlevert med forsinkelse.

I gjennomsnitt er de elleve prosjektene forsinket med ti måneder, hvor årsakene er behovsavklaring, interne prosesser i Forsvarsbygg og omfangsendring. Vi har i 2020 utviklet en metode for oppfølging av investeringsprosjekter. Fokuset og tiltaket på milepæler

har bidratt til en forbedring fra måloppnåelsen fra 50 prosent i 2019 til 87 prosent i 2020.

mål L3

God forvaltning av forsvarssektorens EBA

Vi ivaretar verdiene i eiendomsporteføljen. Dette innebærer opprettholdelse av bruksverdi, økonomisk verdi og verneverdi med prioritet på bruksverdi for Forsvaret. Eiendomsforvaltningens overordnede mål er at all ressursbruk skal resultere i funksjonell EBA som tilfredsstiller brukernes behov innenfor best mulig totaløkonomi i forsvarssektoren.

Samlet vurdering av måloppnåelse

Vi leverer akseptabelt på målet i 2020.

Forsvarsbygg prioriterer tilgjengelige vedlikeholdsmidler til operativ eiendom, bygg og anlegg. I 2020 har vi gjennomført vedlikehold for 554 millioner kroner inkludert forvaltningskostnader. 78,3 prosent av midlene har gått til planlagte vedlikeholdstiltak, og er nært målkravet på 80 prosent.

Tilstandsgraden har hatt en negativ utvikling de senere årene, og vi forventer ingen forbedring av tilstanden på porteføljenivå i 2021. Alderen på dagens eiendom, bygg og anlegg gjør at vi de neste ti årene står foran et betydelig behov for fornyelse. Oppdukkende vedlikehold har vært økende, for å unngå svikt, driftsavbrudd eller andre uønskede konsekvenser.

Festningene

Festningene hadde i 2020 2,5 millioner besøkende. Dette er en betydelig nedgang fra fjoråret og skyldes reiserestriksjoner og avlyste arrangement under koronapandemien.

Forsvarsbygg jobber kontinuerlig for nødvendig tilpasning og oppgradering av festningene, slik at både kulturminneverdi og god funksjonalitet opprettholdes. Vi utarbeider mulighetsstudier for vernede bygninger som ikke er i bruk, for å vise hvordan bygningsmassen kan tas i bruk fremfor å

bygge nytt. Forsvarsbygg vurderer også muligheter for å avhende bygg i festningenes randsone for å øke graden av selvfinansiering.

Allmenn verneplikt

Forsvarsbygg har i 2020 fått 10 millioner kroner for å legge til rette for allmenn verneplikt. I tillegg ble det overført ubrukte midler fra 2019 for å fullføre fjorårets prosjekter på Skjold. Tildelingen har i år gitt økte dusj- og toalettkapasiteter hos sjøforsvaret og en ny toalettløsning for skyte- og øvingsfelt. Smittevernsrestriksjoner har medført at et større tiltak som var planlagt på Madla ikke kom til gjennomføring. Tiltaket gjennomføres i 2021.

Elektronisk sikring

Leveranseavtalen for elektronisk sikring til Forsvaret skal sikre en planmessig og forutsigbar drift av Forsvarets anlegg. I 2020 har Forsvarsbygg ytterligere styrket fagkompetansen innenfor elektronisk sikring for å sikre overordnet styring av leveransene.

Skader på eiendom, bygg og anlegg

I 2020 er det registrert skader på eiendom, bygg og anlegg for 23 millioner kroner. Disse finansieres av husleien fra Forsvaret. Tallene er stabile, og naturskader er fortsatt den største årsaken.

Energi

Energiledelse består av tekniske tiltak, energioppfølging på drift av tekniske systemer, og rådgivning om brukeratferd, som bidrar til lavere energibruk. Energiforbruket i sektoren økte med 70 GWh sammenlignet med 2019. Forsvarsbygg samarbeider med Forsvaret for å etablere et nytt energioppfølgingsystem, som skal gi oss et bedre grunnlag for å analysere strømforbruket og utforme energireducerende tiltak.

En konseptutredning for innovative energi- og klimaløsninger for bygg, områder og energisystemer viser at Forsvarsbygg har et potensiale for å redusere nettleiekostnadene. Vi arbeider sammen med Forsvaret for å legge til rette for at forutsetningene for gevinstrealiseringen skal kunne innfris.

Telelosji

Forsvarsbygg behandler søknader om å etablere og oppgradere kommunikasjonsutstyr på Forsvarets grunn. Utstyret sørger blant annet for mobildekning på mobiltelefonen både hos Forsvaret og sivilbefolkningen. Vi har i 2020 sluttført en saksbehandlings-, avtale- og faktureringsprosess for å effektivisere

samspeilet mellom Forsvarsbygg, regionene, høringsinstansene og søkerne.

Resultatkrav

L3.1 Gjennomføre planmessig vedlikehold

Parameteret måler hvor stor andel av vedlikeholdsmidler som er benyttet til planlagt vedlikehold i forhold til totalt tilgjengelige vedlikeholdsmidler (regnskaps-tall) og hvor mye av totale verdibevaringsmidler som går til verdibevaring.

Ambisjon 2020

A: Vi skal sikre at minimum 80 prosent av de totale vedlikeholdsinntektene i husleien går til planlagt vedlikehold av bygg og anlegg.

B: Vi skal sikre at minimum 73 prosent av de totale husleieinntektene skal gå til verdibevaring av porteføljen. *Målt første gang i 2019.*

Resultat 2020

Måloppnåelsen er akseptabel

Styringsparameter L3.1	2020	2019
A: Andel gjennomført planmessig vedlikehold	78,3 %	83,7 %
B: Verdibevaringsmidler (kostnader) benyttet til verdibevaring/totalte husleieinntekter	70,2 %	72,9 %

mål Ø1

Målrettet og effektiv anvendelse av midler

Forsvarsbygg skal ha god økonomistyring i et årlig og flerårig perspektiv, slik at tildelte midler anvendes nøkternt og effektivt i tråd med forutsetningene i IVB LTP2017–2020. Forsvarsbygg skal optimalisere driften og sørge for best mulig utnyttelse av tilgjengelige ressurser, basert på nøkternhet i et helhetlig perspektiv. Forsvarsbygg skal ha oversikt over konsekvensene av budsjettbalanserende tiltak og komme med forslag til tiltak og prioriteringer, herunder om tiltakene er midlertidige eller varige. Forsvarsbygg skal bidra med effektiviseringstiltak og sørge for å ta ut sin del av gevinstpotensialet som et ledd i å finansiere forsvarssektorens langtidsplan. Vurderingen av måloppnåelse baseres på en helhetlig vurdering av Forsvarsbyggs

økonomiske resultat og samlede leveranser. God styring og kontroll samt evnen til å oppnå forventet årsresultat skal vektlegges i vurderingen.

Samlet vurdering av måloppnåelse

Vi leverer godt på målet i 2020.

Forsvarsbygg avlegger regnskap etter to finansielle rammeverk: Kontantregnskap etter statsregnskapets bestemmelser og periodisert virksomhetsregnskap etter statlige regnskapsstandarder (SRS). Forsvarsbyggs måloppnåelse er basert på kontantregnskapet for styringsparameter for årsresultat på drift, investering, avhending, og gevinstrealisering. I tillegg vurderes måloppnåelse for styringsparameter for gjennomsnittlig sluttkostnad innenfor styringsrammen, investeringskostnad per kvadratmeter og andel generelle kostnader.

I tråd med prinsippene i de statlige regnskapsstandardene, viser det periodiserte virksomhetsregnskapet for 2020 et null-resultat. Resultateffekten av transaksjonsbaserte inntekter i 2020 var 190 millioner kroner, og er benyttet til redusere inntektsført bevilgning. Budsjettet var på 222 millioner kroner. Avviket skyldes høyere husleiekostnader hovedsakelig på grunn av høy aktivitet knyttet til oppdukkende vedlikehold, merkostnader for ett prosjekt på Skjold og som følge av koronapandemien. Det har vært lavere avhendingsinntekter sammenlignet med budsjett, men nedjustert målkrav er nådd.

Kontantregnskapet for 2020 viser 425 millioner kroner høyere driftsutgifter enn driftsinntekter. Dette er 263 millioner kroner mindre enn tillatt merutgift på 688 millioner kroner, og måloppnåelsen for årsresultatet på drift er dermed god. Måloppnåelsen for årsresultatet på investering består av utgifter til nybygg og nyanlegg og kampflybase. Forsvarsbygg hadde en mindretgift knyttet til investeringer i 2020 på 188 millioner kroner. Av disse er 22 millioner kroner knyttet til nybygg og anlegg, mens 167 millioner kroner er knyttet til kampflybaseprosjektet. Mindretgiften knyttet til nybygg og nyanlegg utgjør 0,7 prosent, og skyldes i hovedsak kontanteffekt knyttet til utbetaling av leverandørfaktura mellom år. Lavere utgifter på kampflybaseprosjektet skyldes i hovedsak tidsforskyvninger. Måloppnåelsen for årsresultatet på investering vurderes som god.

Forsvarsbyggs måloppnåelse for årsresultatet på avhending er god. Årsresultatet er netto er 157 millioner kroner i 2020, noe som er 4 millioner kroner over målkravet. Forsvarsbygg har høyt fokus på forbedrings- og effektiviseringstiltak. Det er krav om at Forsvarsbygg skal effektivisere for til sammen 270 millioner 2020-kroner i årlige besparelser innen utgangen av langtidperioden 2017–2020. Realiserte gevinster skal være varige og kunne omprioriteres til høyere prioriterte formål i forsvarssektoren. For 2020 har Forsvarsbygg levert 7,6 prosent under målkravet til gevinstrealisering. Årsaken til at rapportert realisert gevinst for investering ble lavere enn i 2019 skyldes at gevinsten for reduserte entreprisestkostnader var registrert som varige gevinster, men har vist seg å være engangseffekter.

Forsvarsbygg har en god beregnet usikkerhets-spredning. Det har blitt terminert 78 investeringsprosjekter i 2020 til en sluttkostnad på 97,5 prosent av en samlet P50 på 4 776 millioner kroner. Måloppnåelsen vurderes dermed som god.

Forsvarsbygg har i 2020 kun fem prosjekter som kvalifiseres til å beregne investeringskostnad innenfor definerte byggkategorier. Tre investeringsprosjekter har høyere kvadratmeterpriser enn referanseprisene. Årsaken er et svært begrenset leverandørmarked lokalt som kan gjennomføre prosjektenes omfang. I tillegg er klima en risikofaktor som påvirker kostnaden. For 2020 har Forsvarsbygg levert under målkravet for reduksjon av investeringskostnad per kvadratmeter. Nivået på generelle kostnader for terminerte prosjekter ligger over målkravet for 29 av 54 prosjekter. Resultat for porteføljen er på 20,4 prosent generelle kostnader av en sluttkostnad på 3 970 millioner kroner. 16 av de terminerte prosjektene er mindre prosjekter med lave sluttkostnader, men med en andel generelle kostnader som er over målkrav. Mindre og mellomstore prosjekter får en forholdsmessig større andel byggerrekostnader enn større prosjekter da kravene til prosjektoppfølgning er tilnærmet likt. Generelt er omprosjektering, tidsforskyvninger, kompliserte og krevende anlegg, samt utfordringer i markedet underliggende drivere for økte generelle kostnader. Måloppnåelsen for andel generelle kostnader er ikke nådd.

Resultatkrav

Ø1.1 Årsresultat drift

Forsvarsbygg skal ha målrettet og effektiv anvendelse av midler ved å måle prosentvis avvik mellom tildeling og forventet forbruk innenfor drift.

Ambisjon 2020

Avviket fra rammen skal være mindre enn eller lik fem prosent.

Resultat 2020

Måloppnåelsen er god.

Styringsparameter Ø1.1	2020	2019
Kapittel 1710/4710, post 01 – Forsvarsbyggs driftskapittel	0,93 %	3,25 %

Ø1.2 Årsresultat investering

Forsvarsbygg skal ha målrettet og effektiv anvendelse av midler ved å måle avvik mellom tildeling og forventet forbruk innenfor investeringsperspektivet.

Ambisjon 2020

Avviket fra rammen skal være mindre enn eller lik fem prosent.

Resultat 2020

Måloppnåelsen er god.

Styringsparameter Ø1.2	2020	2019
Kapittel 1710, post 47 – Nybygg og anlegg	0,7 %	15,1 %
Kapittel 1761, post 47 – Kampflybase	21,3 %	15,1 %
Samlet avvik fra ramme	4,8 %	15,1 %

Ø1.3 Årsresultat avhending

Forsvarsbygg skal ha målrettet og effektiv anvendelse av midler ved å måle avvik mellom inntektskrav og avhendingsinntekter.

Ambisjon 2020

Avviket fra rammen skal være mindre enn eller lik ti prosent.

Resultat 2020

Måloppnåelsen er god.

Styringsparameter Ø1.3	2020	2019
Kapittel 4710, post 47 – Årsresultat avhending	2,4 %	1,4 %

Ø1.4 Gevinstrealisering

Forsvarsbygg skal frigjøre minimum 270 millioner 2020-kroner i perioden 2017–2020 gjennom tiltak knyttet til effektivisering, i tråd med årlige resultatkrav.

Ambisjon 2020

Forsvarsbygg skal frigjøre minimum 270 millioner kroner ved utgangen av 2020.

Resultat 2020

Måloppnåelsen er akseptabel.

Styringsparameter Ø1.4	2020*	2019*
Drift	156 mill.	86 mill.
Investering	94 mill.	107 mill.
Samlet gevinst	250 mill.	193 mill.

* Tallene er akkumulert, indeksregulert og avrundet.

Ø1.5 Gjennomsnittlig sluttkostnad innenfor P50

Hensikten er å måle at det er tilstrekkelig samsvar mellom beregnet sannsynlighet for prosjektkostnad og virkelig prosjektkostnad (sluttkostnad), og om det er tilstrekkelig kontroll med usikkerhetsstyringen i prosjektene.

Ambisjon 2020

Forsvarsbygg skal ha en god beregnet usikkerhets-spredning. Samlet sluttkostnad for porteføljen av ferdigstilte prosjekter siste år, delt på samlet styringsramme for de samme prosjektene, skal ikke overstige 1 (100 prosent).

Resultat 2020

Måloppnåelsen er god.

Styringsparameter Ø1.5	2020	2019*
Gjennomsnittlig sluttkostnad innenfor P50	97,5 %	98 %

*Styringsparameter lå under L2 i 2019.

Ø1.6 Investeringskostnad per kvm

Forsvarsbygg skal planlegge og ferdigstille bygg med nøktern standard og tilfredsstillende kvalitet til riktig kostnad.

Ambisjon 2020

Redusere kostnadene med 5 prosent sammenlignet med prisnivå 1. juli 2016 (6 prosent innen 2021).

Resultat 2020

Måloppnåelsen er ikke akseptabel.

Styringsparameter Ø1.6	2020	2019*
Kostnadene i investeringsprosjektene skal reduseres for definerte bygg kategorier.	7,0 %	-12 %

*Styringsparameter lå under L2 i 2019.

Ø1.7 Andel generelle kostnader

Hensikten med styringsparameteret er å redusere Forsvarsbyggs gjennomføringskostnad i investeringsprosjektene. Dette rapporteres som andel av investeringsprosjektene totalkostnad basert på kostnadsoppstilling i henhold til Norsk standard (NS3451).

Ambisjon 2020

Generelle kostnader skal ikke overstige 18 prosent av totale prosjektkostnader.

Resultat 2020

Måloppnåelsen er akseptabel.

Styringsparameter Ø1.7	2020	2019*
Generelle kostnader skal ikke overstige 18 prosent av totale prosjektkostnader.	20 %	19 %

*Styringsparameter lå under L2 i 2019.

mål I1

Kontinuerlig forbedring og effektivisering

Forsvarsbygg skal ved systematisk og kontinuerlig forbedringsarbeid legge opp til effektivisering i alle ledd i virksomheten, og medvirke til effektivisering i øvrige deler av forsvarssektoren.

Frem mot 2020 skal besluttede effektiviseringstiltak gjennomføres og det skal etableres en systematisk tilnærming til kontinuerlig forbedring basert på sektorens felles metodikk. I arbeidet med kontinuerlig forbedring og effektivisering skal det spesielt legges vekt på å videreutvikle:

- Standardiserte løsninger
- Effektive ledelses-, stabs- og støtteprosesser

Vurdering av måloppnåelse skal baseres på evnen til å etablere og utøve kontinuerlig forbedring basert på en systematisk og helhetlig tilnærming i et sektorperspektiv. Realisering av igangsatte og identifisering av nye effektiviseringstiltak, skal vektlegges i vurderingen.

Samlet vurdering av måloppnåelse

Vi leverer godt på målet i 2020.

Forsvarsbygg har i 2020 arbeidet videre med å bygge en kultur for kontinuerlig forbedring. Vi bruker lean-metodikk til dette, gjennom et internt program kalt Flyt. En av de viktigste aktivitetene i løpet av året har vært å videreføre veikartet for kontinuerlig forbedring i organisasjonen. Veikartet er verktøyet vårt for å øke organisasjonens modenhet innen kontinuerlig forbedring. I løpet av 2020 har alle ansatte gjennomført opplæring i lean. Dette gjør vi for å forsterke en ønsket kultur, der alle jobber kontinuerlig for å forbedre oppgaver og prosesser som en del av den overordnede oppdragsløsningen. Vi har også gjennomført verdistrømsanalyser på utvalgte sentrale prosesser, slik at vi kan standardisere disse på tvers av organisasjonen. Standardisering er også et viktig bidrag inn i det pågående digitaliseringsarbeidet, hvor vi har fokus for å understøtte sektorens digitaliseringsstrategi.

I 2020 deltok Forsvarsbygg i Direktoratet for forvaltning og økonomistyrings modenhetsundersøkelse av anskaffelser. Resultatene viser effekten av arbeidet med kontinuerlig forbedring. Siden forrige undersøkelse har vi styrket resultatet i kategoriene *Styring og ledelse* og *Samarbeid og prosess*, og ligger nå høyere enn gjennomsnittet i statlige virksomheter.

Engasjementet for kontinuerlig forbedring i organisasjonen fører til et betraktelig antall forbedringsforslag, men vi ser at koronapandemien har påvirket fremdriften for forbedringsarbeidet. Vi vil fortsette arbeidet med Flyt-programmet i langtidperioden 2021–2024, og utarbeide et veikart for videre arbeid med kontinuerlig forbedring. I det nye veikartet vil vi legge særlig vekt på å øke dokumentasjonen av gevinster og effekter.

Resultatkrav

SP I1.1 Kontinuerlig forbedring

Formålet med styringsparameteret er å sikre at vi etablerer og gjennomfører kontinuerlige forbedringsprosesser i tråd med sektorens målsettinger.

Ambisjon 2020

Meget tilfredsstillende.

Resultat 2020

Måloppnåelsen er meget tilfredsstillende.

VI BYGGER FORSVARSEVNE HVER DAG

Redegjørelse for ressursbruk

I 2020 hadde Forsvarsbygg totale driftsinntekter på 6,3 milliarder kroner. I tillegg er det benyttet bevilgninger på 3 628 millioner kroner til finansiering av investeringer på eiendom, bygg og anlegg. Det gir en total finansiering av årets ressursbruk på 9,9 milliarder kroner, en økning på 535 millioner kroner sammenlignet med 2019. Økningen skyldes hovedsakelig økt produksjon på investeringsbevilgninger. Andre inntektsposter trekker i motsatt retning: Salgs- og leieinntekter og andre driftsinntekter er redusert med 455 millioner kroner. Dette skyldes redusert inntekt fra avhending av eiendom, bygg og anlegg i tillegg til lavere gjennomstrømningsinntekter. Sammensetningen av inntektene har endret seg, og dermed har også kostnadssammensetningen endret seg. Vi ser at økt investeringsaktivitet gir lavere driftskostnader og gjennomstrømningsaktivitet.

Kostnader

De totale kostnadene for 2020 var 9 754 millioner kroner¹. Av dette har vi gjennomført investeringer i eiendom, bygg og anlegg for totalt 3 628 millioner kroner, som er balanseført. De totale driftskostnadene for 2020 var 6 126 millioner kroner. Det er en reduksjon på 242 millioner kroner fra 2019. Årsaken til reduksjonen er fem prosentpoeng nedgang i vare- og tjenestekjøp, og 13 prosentpoeng nedgang for andre driftskostnader, grunnet redusert gjennomstrømming og større andel investeringer i porteføljen. Kostnader til lønn har økt med tre prosentpoeng. Det skyldes økt antall årsverk. Avskrivninger på eiendom, bygg og anlegg øker kun med to prosentpoeng, selv om investeringstakten øker, fordi anlegg under utførelse har økt med 2,1 milliarder kroner.

Totale kostnader per innsatsfaktor

Vare- og tjenestekjøp utgjør 70 prosent av de totale kostnadene i 2020, inkludert gjennomførte investeringer i eiendom, bygg og anlegg. Dette er en økning på ett prosentpoeng sammenlignet med 2019. Andelen samlede lønnskostnadene av totale kostnader er 13 prosent, uendret fra fjoråret. Andre kostnader utgjorde fire prosent av totalkostnaden, samme andel som i 2019. Avskrivninger på varige driftsmidler var totalt 13 prosent, ned ett prosentpoeng i forhold til fjoråret.

Ved å se bort fra av- og nedskrivninger relatert til EBA-investeringer, utgjorde totale kostnader 8 466 millioner kroner. Fordelt på innsatsfaktorene utgjorde

vare- og tjenestekjøp 81 prosent av de totale kostnadene. Dette er en økning på ett prosentpoeng sett opp mot 2019. Lønn utgjorde totalt 15 prosent, uendret sammenlignet med 2019. Andre driftskostnader utgjorde fire prosent, en nedgang på ett prosentpoeng fra 2019.

Totalt vare- og tjenestekjøp fordelt på kontonivå

Det er i 2020 utgiftsført kostnader for vare- og tjenestekjøp for totalt 7 213 millioner, hvorav 3 628 millioner er balanseført. Videre klassifisering av varekjøp viser at 87 prosent av varekjøpene var knyttet til kjøp av tjenester, syv prosent til gjennomstrømningskostnader og seks prosent til direkte kostnader på drift. Av disse seks prosentene utgjør innleie 54 prosent. Alle vare- og tjenestekjøp blir bokført direkte på prosjektene i de ulike produktområdene.

Totale kostnader per produktområde²

Totalt er det påløpt kostnader på 4 345 millioner kroner til bevilgningsfinansierte produktområder i 2020. Det er en økning på 28 prosentpoeng, sammenlignet med 2019, og knytter seg til økte bevilgninger på investeringsporteføljen. Oppdragsfinansierte kostnader på 420 millioner kroner er redusert med 22 prosentpoeng sammenlignet med fjoråret. Årsaken er redusert oppdragsmengde til justissektoren.

De totale kostnadene knyttet til husleieavtalene for 2020 er på 2 856 millioner kroner. Dette er omtrent uendret sammenlignet med fjoråret, men kostnadsammensetningen viser en høyere andel avskrivninger og intern timeproduksjon, og mindre forbruk av kjøp av tjenester i markedet. I 2020 har vi benyttet 1 257 millioner til brukerstyrt utvikling og tilleggstjenester i eiendomsdriften, en nedgang på to prosentpoeng. Årsaken til nedgangen er normal variasjon i behov fra Forsvaret. Forsyningskostnader utgjorde ni prosent av de totale kostnadene, og består i hovedsak av gjennomstrømningskostnader. De totale avhendingskostnadene utgjør 27 millioner kroner, en reduksjon på 87 prosentpoeng sammenlignet med fjoråret, grunnet lavere avhendingsvolum på grunn av redusert mulighetsrom. Kostnader forbundet med bolig og kvarter har en reduksjon på tre prosentpoeng, som i hovedsak kan tilskrives reduserte gjennomstrømningskostnader knyttet til strøm.

¹ Totale kostnader inkluderer aktiverte kostnader knyttet til immaterielle eiendeler og varige driftsmidler, samt avskrivninger.

² Alle produktområdene er knyttet til egne avtaler og kan ha ulike finansieringskilder i statsregnskapet.

Virksomhetens bemanningssituasjon

Årsverksutvikling

Ved utgangen av 2020 var det totalt 1474 ansatte og 1 415 årsverk i Forsvarsbygg. Dette er en økning på 6,4 prosent fra 2019 og skyldes økt oppdragsmengde.

Av de fast ansatte er 98,9 prosent sivilt ansatt og 1,1 prosent er militære. Denne fordelingen har vært stabil i flere år. Av den totale arbeidsstokken er 5,5 prosent midlertidige stillinger. Dette er en nedgang på 0,5 prosentpoeng fra 2019. Forsvarsbygg ligger godt innenfor landsgjennomsnittet, som ligger på 7,7 prosent i 2020 innenfor alle næringer. Deltidsansatte utgjorde 2,9 prosent (2019: 6,4 prosent) av arbeidsstyrken i 2020. Dette er betydelig under landsgjennomsnittet på 24,5 prosent i 2020.

Forsvarsbygg hadde i 2020 en samlet turnover på 7,5 prosent, en nedgang på 1,5 prosent i 2019.

Sykefravær

Det totale akkumulerte sykefraværet i Forsvarsbygg var i 2020 på 4,3 prosent. I 2020 var dette 2,8 prosent langtidsfravær og 1,5 prosent korttidsfravær. Ingen avdelinger ligger over 5 prosent, som er Forsvarsbyggs interne mål krav for sykefravær.

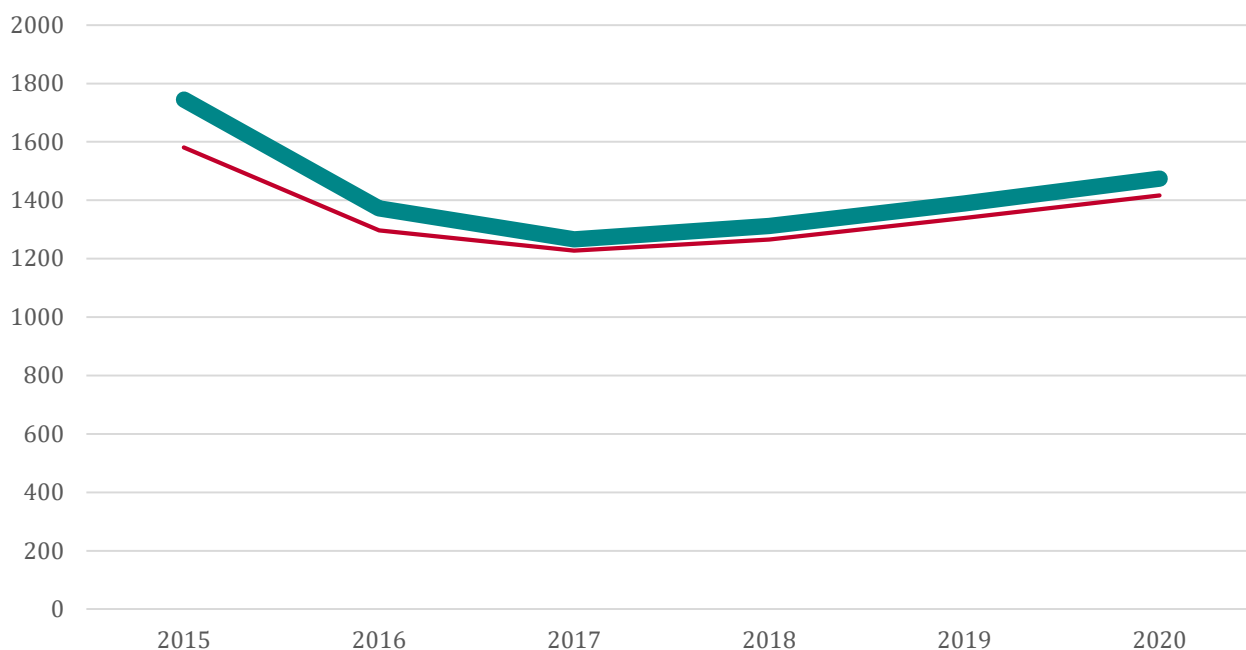
De fem siste årene har Forsvarsbygg hatt en stabil nedgang i sykefraværet for hvert år, til tross for flere store omstillinger i samme periode. Vi har jobbet systematisk over tid med å utvikle gode sykefravær rutiner, i tillegg til opplæring av ledere i vanskelige sykefraværssaker og tiltak for inkluderende arbeidsliv. Forsvarsbyggs skreddersydde HMS-kurs og nyutviklede lederopplæringsprogram har også vært viktige faktorer i arbeidet.

Antall ansatte og årsverk

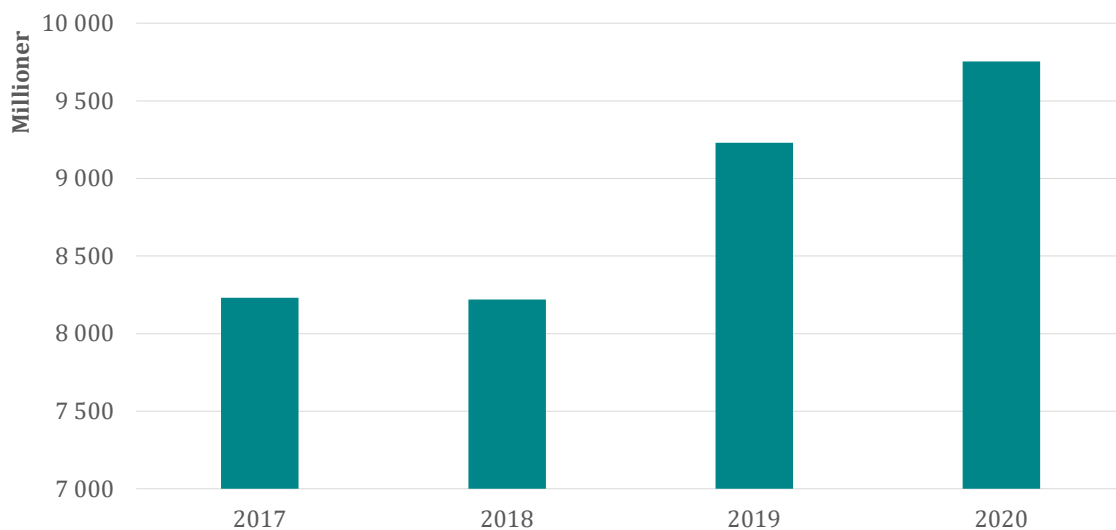
Inkludert pensjonister, sykevikarer og timelønnede

- Antall ansatte **1 474**
- Antall årsverk **1 415**

- 26,4 % **kvinner**
- 73,6 % **menn**

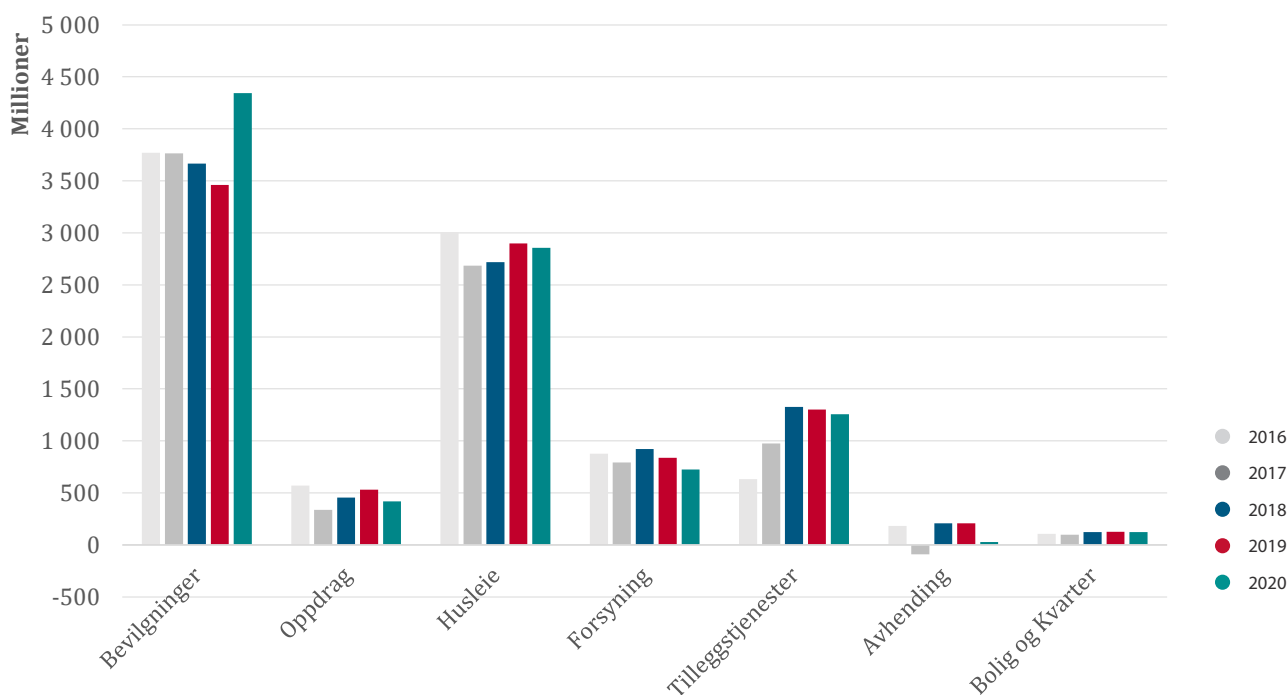
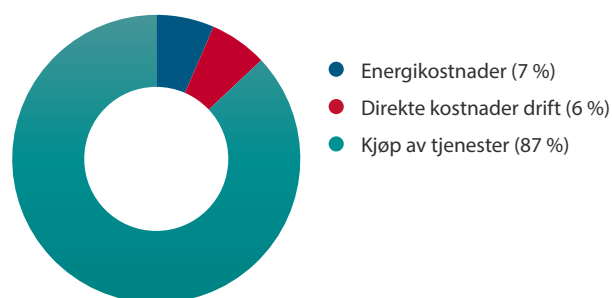
Totale driftskostnader i perioden 2017-2020

Totale driftskostnader per innsatsfaktor

Totalt varekjøp fordelt på kontonivå

4

Styring og kontroll

Forsvarsbyggs styring og kontroll er tilpasset virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet.

Vi gjennomfører aktiviteter i tråd med Forsvarsdepartementets mål og prioriteringer og med effektiv ressursbruk.

En kultur for kontinuerlig forbedring er navet i arbeidet med å sikre effektive prosesser med høy kvalitet.

Innledning

Forsvarsbygg har god styring og kontroll på virksomheten. Forsvarlig forvaltning og kontinuerlig forbedring utgjør rammene for kulturbygging, organisering, effektivisering og styring av virksomheten. I 2020 har vi i økende grad tatt i bruk analyse og evalueringer som verktøy for å dokumentere erfaringer. Gjennom å koble strategiske initiativ til virksomhetsstyringen, legger vi til rette for en mer helhetlig oppfølging og effektiv gjennomføring.

Styringssystem

Hovedstrukturen i virksomhetsstyringen vår ligger fast, og er tilpasset virksomheten i ett- og flerårig perspektiv. Vi har en velfungerende økonomimodell, som sammen med mål-, resultat- og risikostyring, er navet i vår overordnede styring. Internrevisjonen har vurdert at Forsvarsbyggs overordnede modenhet på styring og kontroll er formalisert, og på vei mot etterlevelse. På virksomhetsnivå er denne vurderingen uendret fra 2019. Internrevisjonen peker på at Forsvarsbygg er i positiv utvikling og at enkelte elementer i styringssystemet vårt beveger seg mot kontinuerlig forbedring. Stadig flere av arbeidsprosessene våre blir definert og forbedret gjennom bruk av lean-baserte verktøy.

Styringssystem for sikkerhet er i 2020 integrert i Forsvarsbyggs virksomhetsstyringssystem. Systemet er helhetlig og innrettet etter Forsvarsbyggs strategiske retning og prioriteringer. Full oppbemanning, samt videreutvikling av metoder og verktøy i anskaffelsesavdelingen, har lagt til rette for bedre forvaltning og profesjonalisering av leverandøroppfølgingen.

Mål- og resultatstyring

Forsvarsbygg har nytt målbilde for langtidsperioden 2021–2024, som viser hvordan våre resultater understøtter forsvarssektoren effektmål. Målbildet vektlegger bærekraft i konkrete leveranser og rådgiving i større grad enn tidligere, i tillegg til at det inneholder færre rapporteringspunkter for lettere resultatoppfølging. Vi har fokus på måloppnåelse i ettårsperspektiv og for langtidsperioden.

Forsvarsbygg bruker risikostyring som verktøy for å forsterke mål- og resultatstyring i virksomhets- og i prosjektstyringen. I 2020 har vi gjennomført risiko-

vurderinger av alle mål, og prioritert tiltak. Vi har utarbeidet interne strategiske satsningsområder for å støtte opp under det overordnede målbildet.

I mål- og resultatstyringen analyserer vi årsak og virkning og følger tett opp risiko gjennom risikoreducerende tiltak. Dette har bidratt til bedre måloppnåelse i løpet av året.

Risikostyring og intern kontroll

Systematiske og regelmessige vurderinger av risiko er en integrert del av Forsvarsbyggs styrings- og rapporteringsprosesser. Gjennom tidlig iverksetting av risikoreducerende tiltak, følges kritisk risiko aktivt opp og bidrar til at vedtatte strategier gjennomføres og fastsatte mål og resultater oppnås.

Høsten 2020 implementerte vi et nytt verktøy for å vurdere mislighetsrisiko i kjerne- og støtteprosessene våre. Arbeidsdeling og tilgangsstyring reduserer risiko for misligheter i anskaffelsene, og vi har høy bevissthet rundt mislighetsrisiko i fakturahåndteringen. Løpende styring, bekreftelsesoppdrag og evalueringer gjør at vi kan avdekke avvik og svakheter i vår internkontroll og iverksette tiltak for forbedring. I 2020 har vi gjennomført en omfattende kartlegging av hvordan avdelinger og funksjoner i Forsvarsbygg etterlever lover og regler som virksomheten er underlagt. Kartleggingen har blitt brukt som grunnlag for å videreutvikle et rammeverk for internkontroll, som skal legge til rette for en sterkere integrering av kontrollmiljø, risikostyring og etterlevelse i Forsvarsbygg.

Riksrevisjonen

Forsvarsbygg mottok revisjonsbrev uten merknader fra Riksrevisjonen for regnskapsåret 2019. Vi har de fem siste årene levert regnskap uten vesentlige feil eller mangler.

Virksomhetskultur og integritetsbygging

Vi har en høy bevissthet om integritetsbygging og Forsvarsbyggs verdier. Samfunnsansvaret er en del av vår visjon, og legger dermed føringer for de strategiske satsningsområdene våre og styringen av virksomheten. I løpet av de siste årene har vi styrket leverandøroppfølgingen, og vi kommuniserer tydelig holdningene våre mot arbeidskriminalitet til

markedet. Vi benytter Forsvarsbyggs leder- og medarbeiderprinsipper i medarbeidersamtaler, og jobber systematisk med å bygge en felles kultur gjennom egenopplæring og utviklingsprogram for ledere og medarbeidere.

I enkelte varslings saker er det indikasjoner på at verdiene våre ikke er godt nok forankret i organisasjonen, og antall henvendelser til varslingskanalen har økt noe i 2020. Dette tar vi på alvor. Vi er tilfredse med at antallet varslings saker som er håndtert gjennom varslingskanalen er lavt i forhold til organisasjonens størrelse. Det er utarbeidet nye retningslinjer og veileder for varsling i forsvarssektoren i 2020, med bakgrunn i endringer i arbeidsmiljøloven.

Porteføljestyling

Strategisk porteføljestyling av eiendom og prosjekter er en del av vår strategiske satsning for å ytterligere profesjonalisere virksomheten. Forsvarsbygg ser fremskaffelse, verdibevaring, drift og avhending i sammenheng ved utvikling av eiendomsporteføljen. Dette gjør vi for å effektivisere eiendomsporteføljen og optimalisere fremtidig drift.

Forsvarssektoren innførte i 2020 en ny investeringsprosess for eiendom, bygg og anlegg. En investeringskomité ble opprettet for å sikre overordnet styring av materiell- og EBA-investeringer i forsvarssektoren. Komiteen består av representanter fra Forsvarsdepartementet, etatsjefene i forsvarssektoren og ledes av forsvarssjefen.

Organisasjonsmodellen vår legger til rette for samhandling og bedre styring av prosesser på tvers av avdelinger. Vi ser god effekt av å legge til rette for større kontrakter på tvers av prosjekter og regioner, og har redusert unødvendig byråkrati i flere prosesser.

Digitalisering

Forsvarsbygg startet 2020 med nyutviklet virksomhets- og digitaliseringsstrategi. Vi har definert fire digitale satsingsområder:

1. Digitalisering av verdikjeden knyttet til EBA
2. Anvende digitalisering for å sikre tilgang til styringsinformasjon og øke presisjonen i styring og rapportering
3. Byggautomatisering og smarte bygg
4. Ta i bruk digitale verktøy i øvrige prosesser

Vi har et IT-porteføljestyre for å sikre god styring av IT-prosjekter og et digitaliseringsforum for å drøfte og foreslå prioritering av digitaliseringsprosjekter. I løpet av første tertial 2021, skal vi etablere et forbedringsstyre som vil bestå av Forsvarsbygg ledergruppe. Sammen med et nyetablert porteføljekontor, skal styret sikre at prosjektporteføljen støtter Forsvarsbyggs strategiske mål og på den måten prioritere og realisere de viktigste prosjektene for Forsvarsbygg.

I løpet av 2020 har vi bygget tverrfaglig kompetanse om hvordan vi skal håndtere sikkerhetsutfordringene ved digitalisering, og mener vi har gode forutsetninger for å implementere teknologi hvor sikkerhetskravene våre blir ivaretatt.

Sikkerhet og beredskap

Et endret trusselbilde krever at Forsvarsbygg til enhver tid tilpasser virksomheten etter dette. En ekstern revisjon har bekreftet at Forsvarsbygg har kommet langt med implementeringen av ny sikkerhetslov.

I 2020 implementerte vi en ny sikkerhetsorganisasjon, der vi kraftsamlet sikkerhetsressursene. Endringen vil i 2021 bli evaluert for å se om vi har hentet ut ønskede effekter og vurdere mulige forbedringsområder.

Vi vil fortsette med å videreutvikle vår sikkerhetskultur for å møte Forsvarets og samfunnets økende forventninger til vår evne til å understøtte Forsvaret.

Personvern og informasjonssikkerhet

Implementeringen av personvernforordningen (GDPR) har bidratt til at vi i økende grad har lagt til rette for personvern i systemene våre. Hensynet til personvern er også inkludert i prinsippene våre for informasjonsdeling. Datatilsynet bekrefter at Forsvarsbyggs rutiner for personvern er hensiktsmessig og tilstrekkelig. Det er blitt et større fokus på personvern og etterlevelse av personvernregler på tvers av virksomheten, noe som underbygges i vår årlige evaluering av status i arbeidet med personvern. Vi fortsetter å følge opp og tilpasse implementeringen av GDPR i 2021.

Forsvarsbygg har i 2020 styrket samarbeidet med nasjonale miljøer for forebygging, detektering og håndtering av cybersikkerhetshendelser. Videre har

Forsvarsbygg styrket sikkerhetsorganisasjonen med nødvendig kompetanse slik at sikkerhet og tillit blir bygget inn i valgte digitale samhandlingsløsninger.

Under nasjonal sikkerhetsmåned ble det gjennomført en opplæringskampanje for alle ansatte. Opplæring omfattet materiale fra Norsk senter for informasjonssikring (NorSIS), og intern informasjon og oppmerksomhet mot den nye sikkerhetsorganisasjonen. Materiale og tilhørende sikkerhets-quiz distribueres på tvers av virksomheten utover hele året.

Inkludering i arbeidslivet

Forsvarsbygg har i 2020 gjennomført flere tiltak for å styrke arbeidet med inkludering i virksomheten. Vi deltar i traineeprogrammet i staten for å inkludere personer med nedsatt funksjonsevne og hull i CV-en i arbeidsmarkedet. Høsten 2020 gjennomførte vi to vellykkede rekrutteringsprosesser gjennom programmet. Oppstarten av traineeprogrammet ble forsinket på grunn av koronapandemien, og de nyansatte tiltrådte derfor ikke før i januar 2021.

Vi har justert stillingsannonsene våre i tråd med anbefalingene fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring. I tillegg har vi innarbeidet i rekrutteringsrutinene våre at det skal kalles inn minst én kandidat til intervju, dersom vedkommende tilfredsstillende kvalifikasjonskravene og er i målgruppen for inkluderingsdugnaden. Forsvarsbygg har forsterket kontakten med NAV for å få et større tilfang av aktuelle kandidater i målgruppen til inkluderingsdugnaden. Vi ser også på praksisplasser som et ledd i å styrke rekrutteringen til faste stillinger av personer fra målgruppen. De fleste stillingene i Forsvarsbygg krever sikkerhetsklarering. Dette kan være utfordrende å oppnå for noen i målgruppen med hull i CV-en.

Antallet nyansettelser i 2020 med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en var én i fast stilling og fem i midlertidige stillinger. Dette utgjør 2,2 prosent av de nyansatte i 2020 sammenlignet med 1,6 prosent i 2019. Det er under målsettingen. Erfaringen vår er at det er kvalifikasjonskravet som gjør det krevende å rekruttere personer fra målgruppen til faste stillinger. I 2021 vil vi utarbeide en handlingsplan for arbeidet vårt med inkludering og forsterke arbeidet med å innfri ambisjonene i inkluderingsdugnaden.

Dugnad for arbeidslivskriminalitet

Bekjempelse av sosial dumping og arbeidslivskriminalitet er ett av satsningsområdene i Forsvarsbyggs anskaffelsesstrategi for 2019-2023. Vi har seriøsitetsskrav i kontraktene våre, som er basert på de anbefalte kravene fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring, Fellesforbundet, Byggenæringens landsforening og Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon i Norge. Kravene inkluderer krav til lønns- og arbeidsvilkår for ansatte og innleide, krav til maksimalt to ledd underentreprenører, minimumskrav til faglærte og lærlinger, medlemskap i StartBANK, rapporteringsplikt til sentralskattekontoret for utenlandssaker og godkjenning av bruk av enkeltpersonforetak og innleie. Forsvarsbygg har i 2020 revidert seriøsitetsskravene, og har blant annet lagt til krav til innleid arbeidskraft og prosentandel bruk av fast ansatte. Vi har også tatt inn et krav om plikt til å etterleve skatte- og avgiftslovgivningen på generelt grunnlag, som vil gi oss mulighet til å reagere på avvik utover utestående skatt- og avgift. Endringene vil bidra til et styrket arbeidsmarked med tryggere rammer for den enkelte, og til et mer seriøst leverandørmarked med større fokus på etterlevelse av skatte- og avgiftslovgivningen.

Forsvarsbygg har en samarbeidsavtale med Skatteetaten, der formålet er å utveksle opplysninger som bidrar til at Forsvarsbygg har leverandører og underleverandører som opptrer i samsvar med norsk skatte- og avgiftslovgivning. I 2020 etablerte vi en ny prosedyre for innhenting av skattefullmakt, og vi har økt antall skattefullmakter fra 124 til 527. Etter mottak av utvidet skatteattest har vi fulgt opp utestående med krav om betaling, og ved manglende betaling har flere leverandører blitt avvist. Forsvarsbygg vurderer samarbeidet med Skatteetaten som godt, og har jevnlig møter hvor det diskuteres hvordan vi på best mulig måte kan motarbeide skatte- og avgiftskriminalitet på bygg- og anleggsplassene våre. Enkelte prosjekter sender oversiktslister direkte til Skatteetaten.

Våren 2020 gjennomførte Forsvarsbygg stikkprøvekontroller på bruk av andel faglærte og lærlinger, og avdekket at kravene i all hovedsak blir fulgt. Vi gjennomførte også stikkprøvekontroller på innleie av arbeidskraft høsten 2020. Selv om det ble avdekket flere brudd på regelverket for innleie, er det stort sett innleid arbeidskraft fra produksjonsbedrifter og ikke

bemanningsbyrå, hvor risikoen for brudd på likebehandlingsprinsippet er størst. Med stikkprøvekontroller på bruk av andel faglærte og lærlinger, samt innleid arbeidskraft, bidrar vi til større etterlevelse av kontraktskrav, som sørger for et tryggere og mer seriøst arbeidsmarked hvor det er attraktivt å være faglært. Vi har i tillegg gjennomført kontroller på lønns- og arbeidsvilkår ute i prosjektene. Der det ble oppdaget brudd på arbeidstidsreglementet og manglende overtidsgodtgjørelse, fremsatte Forsvarsbygg krav om retting av avvikene.

Forsvarsbygg deltar i et samarbeidsforum sammen med andre offentlige byggherreorganisasjoner, hvor vi deler erfaring og kompetanse. Vi har også fortsatt samarbeidet med de andre etatene i forsvarssektoren, som blant annet omfatter arbeid med bekjempelse av sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.

I løpet av 2019 hentet vi inn og vurderte utvidet skatteattest fra Skatteetaten for 115 leverandører og underleverandører. Vi har brukt sanksjonsmulighetene i kontraktene for å få rettet opp avvik, og har hevet én kontrakt og ilagt leverandøren bot for overtredelse av lønns- og arbeidsvilkår, samt brudd på krav om lærlinger og faglærte. Det har også vært tilfeller der restanser på skatt og avgifter har blitt betalt etter kontroll av utvidet skatteattest.

5

Framtidsutsikter

Forsvarsbygg har fra og med 2021 et nytt målbilde. Målbildet legger i større grad enn tidligere vekt på bærekraft i konkrete leveranser og rådgiving. Forsvarsbygg må i årene som kommer fortsette arbeidet med å kontinuerlig forbedre og effektivisere organisasjonen for å frigjøre ressurser til høyere prioriterte aktiviteter.

Mål **R1**

Et beredskapsklart Forsvarsbygg

Eiendom, bygg og anlegg er en viktig innsatsfaktor som må fungere i fred, krise og krig, slik at forsvarssektoren kan løse sine oppdrag. For å sikre at eiendom, bygg og anlegg understøtter Forsvarets behov, skal Forsvarsbygg ha et beredskapsfokus integrert i hele organisasjonen. Forsvarsbygg skal til enhver tid være beredskapsklart i tråd med kravene som stilles gjennom forsvarssektorens instruksjer og retningslinjer. I langtidsperioden 2021–2024 vil vi derfor videreutvikle eget operativt planverk, styrke beredskapskompetansen og beredskapskulturen i organisasjonen, samt revidere avtaleverket med alle Forsvarets avdelinger.

Forsvarsbygg jobber med å tilpasse beredskapsorganisasjonen til trusselbildet. For å sikre operativ evne og effekt skal vi sørge for at prioritert EBA har en tilstand som understøtter beredskapsvevnen. Bilaterale avtaler med Forsvaret, samt styrket samarbeid med sivile aktører og sivile kapasiteter, understøtter beredskapsvevnen og med det totalforsvarsvevnen. Vi skal fortsette å trene og øve sammen med de øvrige aktørene i forsvarssektoren for å videreutvikle vårt operative planverk. Joint Viking 2021 og Cold Response 2022 vil være sentrale øvelser for dette arbeidet. Vi forventer et fortsatt høyt aktivitetsnivå for sikkerhetsfaglig rådgivning, prosjektering, forskning og utvikling, samt risiko- og sårbarhetsanalyser.

Vi fortsetter det internasjonale forsøkssamarbeidet SHIELD (Super Heavy Improvised Explosive Loading Demonstration) og har ledelsen i å studere virkninger av eksplosjonslaster på ulike sivile og militære konstruksjoner og materiell. SHIELD skaper en samarbeidsplattform mellom de ulike nasjonene, og gir oss mulighet til å sikre tilgang til forsøksdata for sivil og militær beskyttelse.

Forsvarsbygg har et bredt spekter av beredskaps-, sikkerhets- og eiendomsfaglige rådgivningsmiljøer. Denne tverrfaglige kompetansen vil være avgjørende for å levere beredskapsklare EBA-løsninger til hele forsvarssektoren. Vi vil fortsette utveksling av spisskompetent beredskapspersonell mellom forsvarssektorens etater for å bidra til lik forståelse og håndtering av kompleksiteten i beredskapsarbeidet.

MÅL **R2**

Fremskaffelse av bærekraftig eiendom, bygg og anlegg

Forsvarsbygg skal understøtte videreutviklingen av basestrukturen for Forsvarets kapasiteter gjennom vår spisskompetanse på forsvarsspesifikk eiendom, bygg og anlegg. Dette gjelder både ved utvikling av eksisterende eiendomsportefølje og ved fremskaffelse av nye kapasiteter. For Luftforsvaret vil de største fremskaffelsene være fremskutt base for kampfly og hovedbase for maritime patruljefly på Evenes. For Sjøforsvaret skal vi videreutvikle Haakonvern orlogsstasjon for understøttelse av ubåtvåpenet, samt videreutvikle Ramsund orlogsstasjon som Sjøforsvarets base i nord. Etableringen av Finnmark landforsvar, og videreutviklingen av basestrukturen i indre Troms, vil være hovedinnsatsen overfor Hæren i langtidsperioden.

Forsvarsbygg er opptatt av at eiendom, bygg og anlegg forstås som en del av den operative strukturen til Forsvaret. Vi skal gjennom fornyelse og fremskaffelse bidra til at Forsvarets anleggs- og eiendomsmasse understøtter de operative ambisjonene for Forsvaret og styrkeproduksjonen forbundet med dette. Det krever at Forsvarsbygg tar en mer proaktiv rolle, og gjennom strategiske råd sikrer at EBA-tiltak planlegges parallelt med materiell, IKT og personell.

For at ambisjonene i langtidsplanen skal kunne realiseres, må det hentes ut gevinster gjennom forbedringsarbeid og effektivisering. Digital prosjektering, bygging og digitale samhandlingsløsninger vil være satsningsområder i årene som kommer. Forsvarsbygg vil jobbe frem mer fleksible anskaffelsesløsninger, øke bruken av pre-aksepterte og standardiserte løsninger for flere byggkategorier og utvikle nye og mer fleksible EBA-løsninger.

Forsvarsbygg skal bidra til å redusere klimaavtrykket og minimere miljøpåvirkningen fra forsvarssektoren. Som EBA-faglig rådgiver vil vi i beslutningsforslagene våre vurdere klimaavtrykket for de ulike løsningskonseptene, ved siden av operativ funksjonalitet, gode driftsløsninger, nøkternhet, kostnadseffektivitet og fleksibilitet. Mer miljøvennlige og energieffektive bygg vil kunne medføre lavere kostnader samtidig som det bidrar til oppnåelse av FNs bærekraftsmål.

MÅL **R3*****God forvaltning av forsvarssektorens eiendommer, bygg og anlegg***

Forsvarsbygg skal sikre at forsvarssektorens eiendomsportefølje er bærekraftig og kostnadseffektiv. Dette skal gjøres gjennom langsiktig verdibevarende forvaltning av eiendomsporteføljen, herunder bruksverdi, økonomisk verdi og verneverdi. Det overordnede målet med forvaltningen, er at all ressursbruk skal skape funksjonell EBA som tilfredsstillter Forsvarets behov og sikrer best mulig totaløkonomi i forsvarssektoren. Utfordringen fremover vil være den samme som vi har sett de siste årene: Å prioritere begrensede ressurser i eiendomsporteføljen for å sikre at Forsvaret får funksjonell EBA tilpasset sitt behov. Dette gjelder også eiendommer som er avgjørende for Forsvarets beredskap og må virke fra dag én.

Til tross for store EBA-investeringer, har fortsatt tilstandsgraden på porteføljenivå en negativ utvikling. Gjennomsnittsalderen på EBA-porteføljen øker og tilsier fortsatt et betydelig behov for fornyelse. Det er derfor avgjørende å se innsatsfaktorer og prioriteringer i sammenheng i vår dialog med Forsvaret. Store deler av infrastrukturen i forsvarssektorens eiendomsportefølje trenger oppgradering. Denne utfordringen viser seg særlig når vi legger til rette for plasser/camper og infrastruktur for alliert mottak. Digital kartlegging av infrastruktur, bruk av droneteknologi til inspeksjon av EBA, og digitale løsninger for byggautomatisering, er alle viktige bidrag for ytterligere å effektivisere forvaltningen av eiendomsporteføljen.

Forsvarsbygg utreder muligheten for å etablere et nytt energioppfølgingsystem for hele sektoren. Det eksisterer et betydelig miljømessig og økonomisk gevinstpotensial ved effektiv måling og styring av sektorens energiforbruk.

Vi er opptatt av å opprettholde åpne og tilgjengelige festninger for publikum. Dette forutsetter økte inntekter. Avhending av bygg i festningenes randsone kan være et virkemiddel for å frigjøre midler til verdibevaring. I 2021 skal vi fortsette å vurdere flere forvaltningsalternativer, slik at vi kan øke festningsverkens evne til selvfinansiering.

MÅL **R4*****Profesjonell og helhetlig rådgivning***

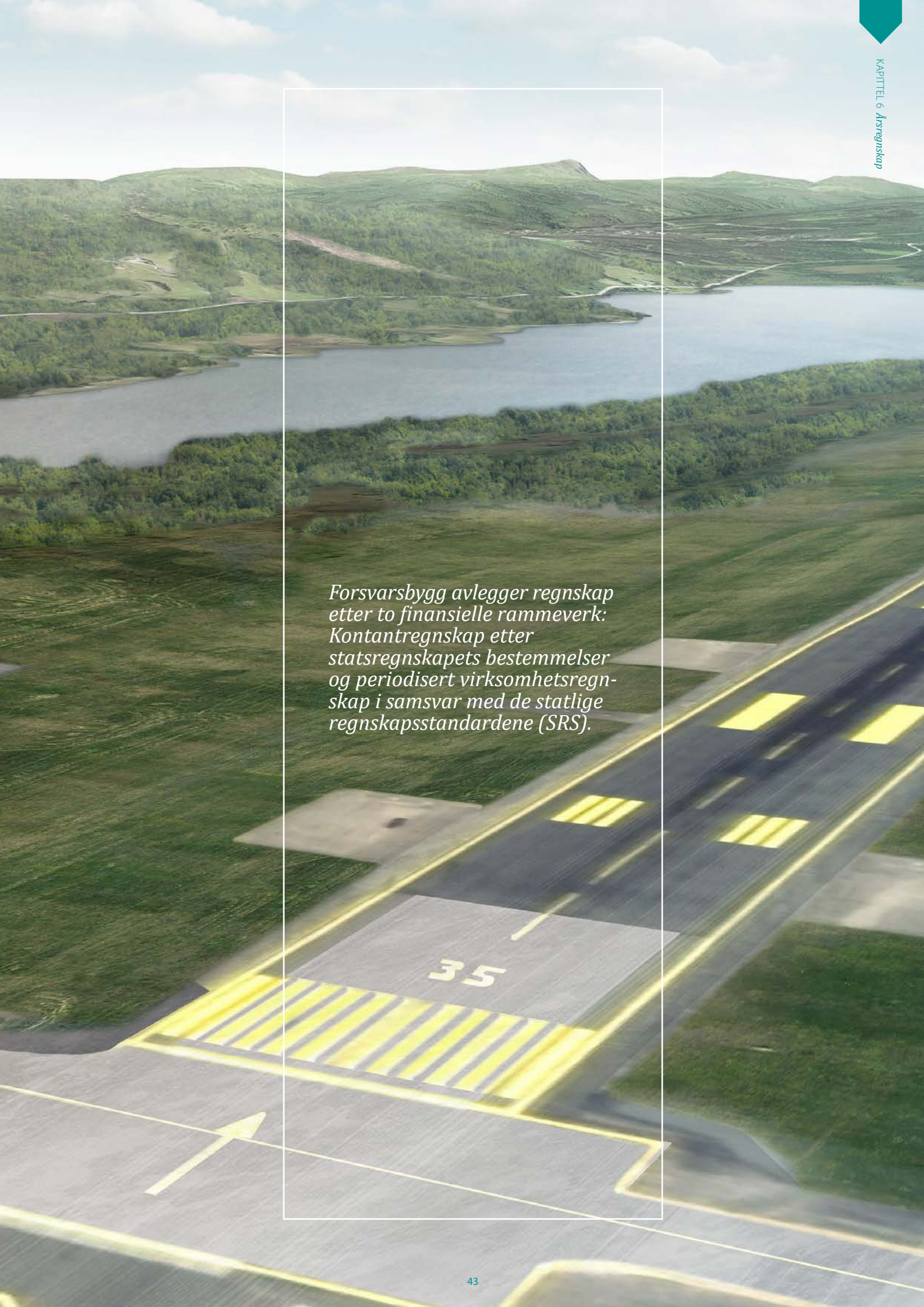
Profesjonell og helhetlig rådgivning skal bidra til bedre leveranser innenfor Forsvarsbyggs øvrige resultatmål. Rådgivningen skal støtte Forsvarsdepartementet, Forsvaret og sektoren forøvrig med EBA-faglig utredninger og rådgivning i sektorens langtidsplanlegging og gjennomføringsplanlegging. Forsvarsbygg skal gi eiendomsfaglige råd som ivaretar brukerbehovene, og samtidig gir sektoren best mulig kostnadseffektivitet og bærekraftig ressursutnyttelse.

Det er avgjørende at Forsvarsbygg har god innsikt i Forsvarets virksomhet, behov og fremtidig utvikling samt innsikt i eiendomsbransjens utvikling og innovasjon. Vi vil dele kunnskap og utfordre ved å beskrive konsekvenser av ulike valg og løsninger. Vi ønsker også å være en pådriver for tettere samhandling mellom etatene i forsvarssektoren for å sikre en helhetlig rådgivning, hvor EBA i større grad ses i sammenheng med materiellinvesteringer og Forsvarets utvikling. De neste årene skal vi videreutvikle rådgiverrollen gjennom brukerundersøkelser og systematisk evaluering. Vi skal også videreutvikle rådgivningsmiljøene våre innen sikring av bygg, forebyggende sikkerhet, eiendomsjuridiske områder, bærekraft og kulturminner for å kunne levere mest mulig kostnadseffektive og bærekraftige løsninger.

For å finne løsninger som gir best totaløkonomi i forsvarssektoren over tid, skal vi i større grad se fremskaffelse, verdibevaring, drift og avhending i sammenheng. Dette mener vi vil bidra til å effektivisere eiendomsporteføljen og optimalisere fremtidig drift. I tillegg skal vi ivareta miljø- og samfunnmessige konsekvenser av Forsvarets virksomhet innenfor EBA-området.

6

Årsregnskap

An aerial photograph of a road with yellow markings, including a large '35' and a striped crosswalk. In the background, there is a large lake and green hills under a blue sky with light clouds. The image is framed by a white border.

Forsvarsbygg avlegger regnskap etter to finansielle rammeverk: Kontantregnskap etter statsregnskapets bestemmelser og periodisert virksomhetsregnskap i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Ledelseskommentar til årsregnskapet

Formål

Forsvarsbygg ble opprettet i 2002 og er underlagt Forsvarsdepartementet. Forsvarsbyggs samfunnsoppdrag er planlegging, anskaffelse, drift og avhending av forsvarssektorens eiendommer, bygg og anlegg (EBA) i den hensikt å understøtte målsettingen om å etablere et forsvar for vår tid. I tillegg forvalter Forsvarsbygg militære festninger med formål å skape nytt liv på historisk grunn. Årsregnskapet utgjør del 6 i årsrapporten til Forsvarsbygg.

Bekreftelse

Forsvarsbygg avlegger regnskap etter to finansielle rammeverk, det vil si kontantregnskap etter statsregnskapets bestemmelser og periodisert virksomhetsregnskap i samsvar med de statlige regnskapsstandarder (SRS).

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet (R-115) og krav fra Forsvarsdepartementet i instruks om økonomistyring.

Regnskapet gir et dekkende bilde av Forsvarsbyggs disponible bevilgninger, regnskapsførte inntekter, utgifter, eiendeler og gjeld.

Resultat etter SRS

Etter innføring av ny SRS 10 med virkning fra 2020, vil resultatet av periodens aktiviteter alltid være null, ettersom netto resultat av Forsvarsbyggs transaksjonsbaserte inntekter reduserer den årlige inntektsføringen av bevilgning. Årets resultat av transaksjonsbaserte inntekter, hovedsakelig avhending av fast eiendom og resultat fra eiendomsdriften, utgjorde 190 millioner kroner og er fratrukket årets inntektsføring av bevilgning.

Vurdering av bevilgningsregnskapet

Forsvarsbygg samlede bevilgninger til drift og investeringer i 2020 var 8 630 millioner kroner. Totalt er 95 prosent av tilgjengelig ramme benyttet i driftsåret og gir samlet sett et mindreforbruk.

Totalt viser driftskapitlet en netto mindreutgift på 263 millioner kroner. Mindreforbruket kan forklares ved flere forhold, men er i hovedsak knyttet til mindre-utgifter i spesifikke øremerkede prosjekter,

lavere energiutgifter samt usikkerhet knyttet til finansiering av Skjold og merutgifter i forbindelse med koronapandemien.

For investeringskapitlene er det et totalt mindreforbruk på 188 millioner, 4,8 prosent av tildelt ramme. Kapittel 4710 post 47, salg av eiendom, bygg og anlegg viser en merinntekt på 3,8 millioner, hvor inntektskravet var 154 millioner.

Mellomværende

Mellomværende med statskassen utgjorde per 31.12.2020 totalt 75 millioner kroner og består i hovedsak av fordringer knyttet til skyldig skattetrekk og offentlige avgifter. Oppstillingen av artskontorapporteringen viser hvilke eiendel- og gjeldsposter mellomværende består av.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter regnskapet for Forsvarsbygg. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per dags dato, men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2021. Beretningen vil bli publisert på departementets side så snart dokumentet er offentlig.

Oslo, 12.02.2021

Svein Thorbjørn Thoresen,
direktør Forsvarsbygg

Prinsippnote til årsregnskapet – for oppstilling av bevilgningsrapportering og artskontorapportering

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2

Grunnleggende prinsipper for årsregnskapet:

- Regnskapet følger kalenderåret.
- Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet

tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen.

Artskontorapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorapporteringen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2020

TALL I 1 000 KRONER

Utgifts-kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling *	Regnskap 2020	Merutgift (-) og mindreutgift
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	01	Driftsutgifter, kan overføres	A	4 697 128	4 476 569	220 559
1710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	47	Nybygg og nyanlegg, kan overføres	A	3 149 300	3 128 109	21 191
1761	Nye kampfly med baseløsning	47	Nybygg og nyanlegg, kan overføres	A	783 475	616 738	166 737
0471	Erstatningsansvar mm	71	Erstatninger			80	-
Sum utgiftsført					8 629 903	8 221 496	

Inntekts-kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2020	Merutgift (-) og mindreutgift
4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	01		A	4 009 488	4 051 545	42 057
4710	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg	47		A	153 978	157 737	3 759
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse				
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift			135 295	
Sum inntektsført					4 163 466	4 344 576	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

3 876 919

Kapitalkontoer

60079501	Norges Bank KK /innbetalinger					4 597 945	
60079502	Norges Bank KK/utbetalinger					-8 467 180	
724090	Endring i mellomværende med statskassen					-7 684	
Sum rapportert						-	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2020	2019	Endring
724090	Mellomværende med statskassen	-75 025	-67 341	-7 684

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Kapittel 1710, post 01 / kapittel 4710, post 01

Forsvarsbyggs inntekter fra utleie av EBA budsjetteres på kapittel 4710, post 01, mens utgiftene til ivaretagelse av bygningsmassen budsjetteres på kapittel 1710, post 01. Utgiftene vil være høyere enn inntektene som følge av at Forsvarsbygg mottar ulike øremerkede bevilgninger over drift. Forskjell mellom utgift og inntekt på de enkelte poster skyldes utsatt fremdrift på ett øremerket prosjekt (gradert) og ulik forfallsdato og oppgjørsdato på utgående og inngående fakturaer i forbindelse med årsskiftet. Totalt fremkommer det en netto mindreutgift på 262,616 millioner kroner som vil bli søkt overført til 2021.

Kapittel 1710, post 47

Mindreutgiften på kr 24,950 millioner kroner vil bli søkt overført til 2021. I sum mindreutgift er det tatt hensyn til merinntekt på kr 3,759 millioner kroner som er rapportert på kapittel 4710 post 47 knyttet til avhending av fast eiendom. Ved overføring til 2021 inngår beløpet i 1710/47.

Kapitel 1761, post 47

Mindreutgiften på kr 166,737 millioner kroner vil bli søkt overført til 2021.

Note **A** Forklaring av samlet tildeling utgifter

TALL I 1 000 KRONER

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
1710 / 01	154 065	4 543 063	4 697 128
1710 / 47	376 883	2 772 417	3 149 300
1761 / 47	193 616	589 859	783 475
4710 / 01		4 009 488	4 009 488
4710 / 47		153 978	153 978

Note **B** Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

TALL I 1 000 KRONER

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindreutgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings- fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings- fullmakter	Merinntekter / mindreinntek- ter(-) iht. mer- inntekts- fullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Inn- sparinger(-)	Fullmakt til å overskride bevilgning med overtid, reisetid og timelønn for novem- ber 2020	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp	Mulig overfør- bart beløp beregnet av virksom- heten
171001 / 471001	«kan overføres»	220 559		220 559	42 057				262 616	8 561 595	262 616
171047 / 471047	«kan overføres, kan nyttes under kap. 1761, post 47»	21 191		21 191	3 759				24 950	4 990 649	24 950
1761 / 47	«kan overføres, kan nyttes under kap. 1710 post 47»	166 737		166 737					166 737	1 866 308	166 737

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2020

	31.12.2020	31.12.2019
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	15 688	5 408
Salgs- og leieinntekter	4 071 281	4 419 997
Andre inntekter	227 634	317 227
Sum inntekter fra drift	4 314 603	4 742 632
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	1 265 054	1 166 633
Andre utbetalinger til drift	3 769 458	4 134 550
Sum utbetalinger til drift	5 034 512	5 301 183
Netto rapporterte driftsutgifter	719 909	558 551
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	118	299
Sum investerings- og finansinntekter	118	299
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	3 291 819	2 594 115
Utbetaling av finansutgifter	605	494
Sum investerings- og finansutgifter	3 292 424	2 594 609
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	3 292 306	2 594 310
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.		
Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten	-	-
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd og stønader		
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	-	-
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	-	-
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	135 296	124 660
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	-	-
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler	-135 296	-124 660
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	3 876 919	3 028 201
Oversikt over mellomværende med statskassen		
Eiendeler og gjeld	31.12.2020	31.12.2019
154 Forskudd ansatte	275	23
260 Skyldig skattetrekk	-42 119	-42 656
261 Påleggstrekk	-3	-20
263 Pensjonstrekk	-2 827	-2 668
265 Trukket fagforeningskontingent	-	-1
280 Avstemmingsdifferanser	-11	-
282 Pensjonstrekk	-26 930	-21 742
16* og 27* Merverdiavgift	-3 409	-277
Sum mellomværende med statskassen	-75 025	-67 341

Regnskapsprinsipper

Virksomhetsregnskap avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens totale kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultatet av periodens aktiviteter blir null.

Omarbeiding av sammenligningstall

Sammenligningstallene for 2019 er omarbeidet i tråd med effekten av endringen i SRS 10 hva gjelder klassifisering av resultat av transaksjonsbaserte inntekter:

Regnskapslinje	2019	2019
	– opprinnelig rapportert	– omarbeidet
Sum inntekt fra bevilgning	1 854 558	1 699 032
Resultat av periodens aktiviteter	155 526	0
Avregning med statskassen	-155 526	0

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i takt med at aktivitetene utføres.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse.

Virksomheten resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varig menes utnyttbar levetid på tre år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående anskaffelser (kjøp) med anskaffelseskost på kr 50 000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på tre år eller mer, er balanseført som egne grupper. Anleggsmidler nedskrives til virkelig verdi ved en eventuell bruksendring, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Bygg og anlegg

Ved første gangs balanseføring verdsettes bygg og anlegg til anskaffelseskost. Bygg og anlegg avskrives lineært over forventet levetid. Etterfølgende kostnader legges til driftsmidlets balanseførte verdi, eller balanseføres separat, når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler tilknyttet kostnaden vil tilflyte Forsvarsbygg og kostnaden kan måles pålitelig. Øvrige vedlikeholdskostnader resultatføres i den perioden de påløper.

Når et bygg og anlegg besluttes solgt, blir det foretatt en nedskrivning dersom forventet netto salgsverdi for bygget/anlegget er lavere enn bokført verdi.

NATO-finansierte bygg og anlegg

NATO-finansierte bygg og anlegg behandles på samme måte som øvrige bygg og anlegg.

Tomter

Tomter balanseføres til anskaffelseskost og avskrives ikke.

Anlegg under utførelse

Prosjekter som representerer anlegg under utførelse balanseføres til verdien av bokført produksjon for igangsatte investeringer i bygg og anlegg. Inntektsføringen blir gjort i takt med at kostnadene påløper. Det blir ikke gjort nedskrivninger for risiko for tap, da prosjektene er fullfinansiert av staten.

Infrastruktur

Infrastruktur balanseføres til kostpris på tidspunkt for anskaffelse og registreres særskilt på anleggsnummer. Infrastruktur avskrives lineært over forventet levetid, og vurderes årlig for nedskrivningsbehov.

Andre anleggsmidler

Øvrige anleggsmidler verdsettes til anskaffelseskost og avskrives over anleggsmidlets forventede levetid. Kostnader forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir kostnadsført i den perioden de påløper. Kostnader ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, balanseføres.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld og fremgår av regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i

Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank. Virksomheten tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

Resultatregnskap

TALL I 1 000 KRONER

	noter	31.12.2020	31.12.2019
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	1 902 059	1 699 032
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	15 688	5 408
Inntekt fra gebyrer	1	-	-
Salgs- og leieinntekter	1	4 015 354	4 365 665
Andre driftsinntekter	1	193 012	297 646
Sum driftsinntekter		6 126 114	6 367 751
Driftskostnader			
Varekostnader		3 584 669	3 769 453
Lønnskostnader	2	940 608	908 892
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	1 288 540	1 267 279
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	-	63 956
Andre driftskostnader	5	311 826	357 998
Sum driftskostnader		6 125 643	6 367 578
Driftsresultat		470	172
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	144	312
Finanskostnader	6	616	484
Sum finansinntekter og finanskostnader		-470	-172
Resultat av periodens aktiviteter		-	-
Avregninger og disponeringer			
Avregning med statskassen	7	-	-
Sum avregninger og disponeringer		-	-

Balanse per 31. desember 2020

TALL I 1 000 KRONER

	noter	31.12.2020	31.12.2019
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
<i>I Immaterielle eiendeler</i>			
Programvare og lignende rettigheter	3	7 712	10 283
Sum immaterielle eiendeler		7 712	10 283
<i>II Varige driftsmidler</i>			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	39 401 647	39 623 526
Maskiner og transportmidler	4	24 511	21 999
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	36 354	43 101
Anlegg under utførelse	4	7 293 169	5 170 707
Infrastruktureiendeler	4	3 391 694	2 945 059
Sum varige driftsmidler		50 147 375	47 804 392
<i>III Finansielle anleggsmidler</i>			
Sum finansielle anleggsmidler		-	-
Sum anleggsmidler		50 155 087	47 814 675
B. Omløpsmidler			
<i>I Beholdninger av varer og driftsmateriell</i>			
Sum beholdning av varer og driftsmateriell		-	-
<i>II Fordringer</i>			
Kundefordringer	8	115 886	100 669
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	11	417 403	303 465
Andre fordringer	9	121 202	86 896
Sum fordringer		654 491	491 030
<i>III Bankinnskudd, kontanter og lignende</i>			
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		-	-
Sum omløpsmidler		654 491	491 030
Sum eiendeler drift		50 809 578	48 305 705
Sum eiendeler		50 809 578	48 305 705

TALL I 1 000 KRONER	noter	31.12.2020	31.12.2019
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
<i>I Virksomhetskaptal</i>			
Sum virksomhetskaptal		-	-
<i>II Avregninger</i>			
Avregnet med statskassen	7	49 751 592	47 460 224
Sum avregninger		49 751 592	47 460 224
Sum statens kapital		49 751 592	47 460 224
D. Gjeld			
<i>I Avsetning for langsiktige forpliktelse</i>			
Sum avsetning for langsiktige forpliktelse		-	-
<i>II Annen langsiktig gjeld</i>			
Sum annen langsiktig gjeld		-	-
<i>III Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld		198 855	158 810
Skyldig skattetrekk		42 180	42 734
Skyldige offentlige avgifter		19 783	21 862
Avsatte feriepenger		103 352	95 890
Mottatt forskuddsbetaling	11	58 227	22 155
Annen kortsiktig gjeld	10	635 589	504 030
Sum kortsiktig gjeld		1 057 986	845 481
Sum gjeld		1 057 986	845 481
Sum statens kapital og gjeld		50 809 578	48 305 705
Sum statens kapital og gjeld		50 809 578	48 305 705

Note 1 Driftsinntekter

TALL I 1 000 KRONER	31.12.2020	31.12.2019
Inntekt fra bevilgninger*		
Inntekt fra bevilgninger	2 092 068	1 854 558
Netto resultat avhending og drift – transaksjonsbaserte inntekter	-190 009	-155 526
Sum inntekt fra bevilgninger	1 902 059	1 699 032
Inntekt fra tilskudd og overføringer	31.12.2020	31.12.2019
Tilskudd/overføring	15 688	5 408
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	15 688	5 408
Salgs- og leieinntekter		
Salgsinntekter avgiftspliktig	634 392	436 039
Salgsinntekter avgiftsfritt	1 792 641	2 354 530
Leieinntekter fast eiendom	1 588 322	1 575 095
Sum salgs- og leieinntekter	4 015 354	4 365 665
Andre driftsinntekter		
Gevinst ved avgang anleggsmidler	193 012	297 646
Sum andre driftsinntekter	193 012	297 646
Sum driftsinntekter	6 126 114	6 367 751

*Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. Konsekvensen er at resultatet av periodens aktiviteter går i null.

Dette prinsippet er benyttet for første gang i 2020 og sammenligningstallene for 2019 er omarbeidet i tråd med dette.

For informasjon om mottatte bevilgninger, se oppstilling av bevilgningsrapportering.

Note 2 Lønnskostnader

TALL I 1 000 KRONER	31.12.2020	31.12.2019
Lønn	825 060	758 965
Overtid	57 833	65 422
Variable tillegg inkl. fleksitid	1 435	-1 601
Avgangsstimulerende tiltak	163	1 890
Feriepenger	108 451	101 655
Arbeidsgiveravgift	136 428	129 192
Pensjonskostnader*	160 897	130 017
Lønn balanseført ved egenutvikling av anleggsmidler (-)**	-333 364	-268 501
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-30 273	-23 316
Andre ytelser	13 978	15 170
Sum lønnskostnader	940 608	908 892

Antall utførte årsverk

1 415

1 331

* Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Premiesats for 2020 er 19,05 prosent. Premiesatsen for 2019 var 16,3 prosent.

** Inneholder lønn og sosiale kostnader (feriepenger, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader).

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
<i>Anskaffelseskost 01.01.2020</i>	52 698	-	52 698
Tilgang i 2020	709	-	709
Avgang anskaffelseskost i 2020 (-)	-	-	-
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i 2020	-	-	-
<i>Anskaffelseskost 31.12.2020</i>	53 407	-	53 407
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2020	-	-	-
Nedskrivninger i 2020	-	-	-
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2020	42 415	-	42 415
Ordinære avskrivninger i 2020	3 280	-	3 280
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2020 (-)	-	-	-
Balanseført verdi 31.12.2020	7 712	-	7 712

Avskrivningssatser (levetider)	5 år / lineært	Ingen avskrivning	
<i>Avhendelse av immaterielle eiendeler i 2020:</i>			
Salgssum ved avgang anleggsmidler			
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler			
= Regnskapsmessig gevinst/tap	-	-	-

Note 4 Varige driftsmidler

	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Sum
<i>Anskaffelseskost 01.01.2020</i>	2 086 479	52 330 995	66 502	125 776	5 170 706	3 726 982	63 507 440
Tilgang i 2020	-	985 907	11 216	9 567	3 607 001	533 420	5 147 111
Avgang anskaffelseskost i 2020 (-)	-612	-53 316	-1 046	-162	34 788	-	-20 348
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i 2020	-	-	-	-	-1 519 327	-	-1 519 327
<i>Anskaffelseskost 31.12.2020</i>	2 085 867	53 263 586	76 672	135 181	7 293 168	4 260 402	67 114 876
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2020	15 081	22 811	-	-	-	41	37 933
Nedskrivninger i 2020	-	-	-	-	-	-	-
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2020	-	14 756 056	44 502	82 674	-	781 882	15 665 115
Ordinære avskrivninger i 2020	-	1 173 876	8 286	16 314	-	86 785	1 285 261
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2020 (-)	-	-20 019	-627	-162	-	-	-20 808
Balanseført verdi 31.12.2020	2 070 786	37 330 862	24 511	36 355	7 293 168	3 391 694	50 147 375

Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	10-60 år lineært	3-15 år lineært	3-15 år lineært	Ingen avskrivning	10-60 år lineært	Sum
<i>Avhendelse av varige driftsmidler i 2020:</i>							
Salgssum ved avgang anleggsmidler	10 587	216 020	726				227 333
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	-612	-33 297	-418				-34 327
= Regnskapsmessig gevinst/tap	9 975	182 723	308	-	-	-	193 006

Note 5 Andre driftskostnader

	31.12.2020	31.12.2019
Husleie	42 611	38 457
Vedlikehold egne bygg og anlegg	7 344	4 386
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	730	3 743
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	29 924	24 678
Leie av maskiner, inventar og lignende	90 317	84 137
Mindre utstyrsanskaffelser	29 272	37 474
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	3 304	3 434
Kjøp av konsulenttjenester	53 116	36 313
Kjøp av andre fremmede tjenester	15 014	28 655
Reiser og diett	12 630	41 885
Tap og lignende	-701	22 835
Øvrige driftskostnader	46 183	49 102
Andre driftskostnader balanseført som anlegg under utførelse	-17 916	-17 100
Sum andre driftskostnader	311 826	357 998

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenværende varighet	Type eiendel					Sum
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Infrastruktur-eiendeler	
Varighet inntil 1 år		2 773	13 696	16 109		32 578
Varighet 1-5 år		34 490	27 807	32 705		95 002
Varighet over 5 år		5 348				5 348
Kostnadsført leiebetaling for perioden	-	42 611	41 503	48 814	-	132 928

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

Finansinntekter	31.12.2020	31.12.2019
Renteinntekter	140	305
Valutagevinst	5	7
Sum finansinntekter	144	312

Finanskostnader	31.12.2020	31.12.2019
Rentekostnad	616	484
Sum finanskostnader	616	484

Note **7A** *Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen* (bruttobudsjetterte virksomheter)

A) Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)

	31.12.2020	31.12.2019	Endring*
Avregnet med statskassen i balansen	-49 751 592	-47 460 224	2 291 368

Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter, er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene, som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik periodens resultat.

Endring i avregnet med statskassen

Konsernkontoer i Norges Bank

- Konsernkonto utbetaling	-8 467 180
+ Konsernkonto innbetaling	4 597 945
Netto trekk konsernkonto	-3 869 235
<i>Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen</i>	
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)	4 060 997
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)	-135 296
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)	-
<i>Andre avstemmingsposter</i>	
Spesifikasjon av andre avstemmingsposter	-2 347 834
<i>Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>	
Resultat av periodens aktiviteter før avregning med statskassen	-
Sum endring i avregnet med statskassen	-2 291 368

Note **7B** Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2020	31.12.2020	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
<i>Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler</i>			
Immaterielle eiendeler	7 712	-	7 712
Varige driftsmidler	50 147 375	-	50 147 375
Sum	50 155 087	-	50 155 087
<i>Finansielle anleggsmidler</i>			
Investeringer i aksjer og andeler	-	-	-
Obligasjoner	-	-	-
Andre fordringer	-	-	-
Sum	-	-	-
<i>Omløpsmidler</i>			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	-	-	-
Kundefordringer	115 886	-	115 886
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	417 403	-	417 403
Andre fordringer	121 202	275	120 927
Bankinnskudd, kontanter og lignende	-	-	-
Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	-	-	-
Sum	654 491	275	654 216
<i>Langsiktige forpliktelser og gjeld</i>			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	-	-	-
Øvrig langsiktig gjeld	-	-	-
Sum	-	-	-
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld	-198 855	-	-198 855
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-42 180	-44 961	2 781
Skyldige offentlige avgifter	-19 783	-3 409	-16 374
Avsatte feriepenger	-103 352	-	-103 352
Mottatt forskuddsbetaling	-58 227	-	-58 227
Annen kortsiktig gjeld	-635 589	-26 930	-608 659
Sum	-1 057 986	-75 300	-982 686
Sum	49 751 592	-75 025	49 826 617

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

Note 8 Kundefordringer

	31.12.2020	31.12.2019
Kundefordringer til pålydende	116 126	102 378
Avsatt til forventet tap (-)	-240	-1 709
Sum kundefordringer	115 886	100 669

Note 9 Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2020	31.12.2019
Andre fordringer på ansatte	275	-
Forskuddsbetalt leie	10 009	-
Andre forskuddsbetalte kostnader	110 918	86 874
Andre fordringer	-	23
Sum andre fordringer	121 202	86 897

Note 10 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2020	31.12.2019
Påløpte kostnader	538 819	357 297
Annen kortsiktig gjeld	96 770	146 733
Sum annen kortsiktig gjeld	635 589	504 030

Note 11 Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Mottatt forskuddsbetaling

	31.12.2020	31.12.2019
Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)		
Opptjent inntekt bevilgningsfinansierte investeringsprosjekter	322 524	187 307
Opptjent inntekt driftsbevilgning	8 687	11 456
Opptjent inntekt tilleggstjenester	74 153	96 008
Opptjent inntekt husleie	1 681	4 917
Opptjent inntekt forsyning	723	200
Opptjent inntekt prosjekter innenfor sektoren	4 261	2 130
Opptjent inntekt prosjekter utenfor sektoren	5 374	1 448
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	417 403	303 465
Mottatt forskuddsbetaling (gjeld)		
Forskuddsinnbetalt husleie	1 355	1 478
Forskuddsinnbetalt forsyning	31 948	6 343
Forskuddsinnbetaling oppdragsprosjekter	15 111	5 238
Løpende avregning mottatt inntekt for bolig og kvarter	9 658	9 096
Andre forskuddsbetalinger	155	-
Sum mottatt forskuddsbetaling	58 227	22 155

